

372.14044

๔๒๔๘

๓.๓

๗

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์

ของ

พรรษา แดงภักดี

20 ก.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

184862

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการ
แนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศน ทอภักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ศ.ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศน ทอภักดี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์พรเทพ วาณิชยการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ
เกศพิทักษ์ และอาจารย์ทัศนากุศล ทองภักดี ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์พรพรหมพิศ วาณิชยการ
และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิช่วยในการตรวจแก้ไข
เครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ และคณะครู อาจารย์ โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดลอง ตลอดจนนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการทดลองในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ และคณะครู อาจารย์ โรงเรียนวัดแหลมใต้ (สุตสุนทร) และ
โรงเรียนวัดประตุน้ำท่าไผ่ (เพิ่มประชานุกูล) ที่อำนวยความสะดวกในการทดลองใช้แบบสอบถาม
และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามใน
ครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสุพรรณศรี แดงภักดี และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้
กำลังใจมาตลอด

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประเสริฐ และคุณแม่ไสมรัตน์ แดงภักดี
คุณป้าแถม ศรีบุญจิตร ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดจนปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

พรรษา แดงภักดี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	สมมติฐาน	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม	8
	ความหมายของกลุ่ม	8
	ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม	9
	จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม	10
	ขนาดของกลุ่ม	13
	ประเภทของกลุ่ม	14
	ลำดับขั้นของกระบวนการกลุ่ม	16
	ผลของการที่สมาชิกที่ได้เข้าร่วมกลุ่ม	19
	กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม	20
	คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม	22
	การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	24
	การวิจัยในต่างประเทศ	24
	การวิจัยในประเทศ	25

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	27
ความหมายของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	27
คุณลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	28
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	33
การวิจัยในต่างประเทศ	33
การวิจัยในประเทศไทย	34
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	36
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	38
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	42
วิธีจัดการกับข้อมูล	44
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	46
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	46
ผลการศึกษาค้นคว้า	47
เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้าน	
ของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	47
เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้าน	
ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม	49
เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้าน	
ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ	51
เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้าน	
ของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการทดลอง ..	53

5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ	55
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	55
วิธีดำเนินการวิจัย	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
สรุปผลการค้นคว้า	58
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	63
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	71
ประวัติย่อของผู้วิจัย	174

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	37
2	เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	47
3	เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ นักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม	49
4	เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ นักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ	51
5	เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง	53
6	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา..	82
7	คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม	153
8	คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ	155
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม แต่ละด้าน ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	158
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	160

11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จําแนกตามคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	161
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้าน ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จําแนก ตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	162
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จําแนก ตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	164
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละ เพื่อส่วนรวม ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จําแนก ตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	165
15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จําแนกตามคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	166
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม ภายหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มควบคุม จําแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ ..	167
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวม และแต่ละด้าน ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จําแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	168
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จําแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	170

19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละ เพื่อส่วนรวม ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	171
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	172
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ	173

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ประชากรมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งมีผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (จิตรชัย เจริญอิสระชัย. 2525 : 1) การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังกล่าวไว้ว่า ความก้าวหน้าของชาติขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าของประชากร เพราะประชากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ (Frederick. 1963 : 3) ดังนั้นการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์จึงต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพของพลเมืองให้มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อประโยชน์แก่สังคม (กรมสามัญศึกษา. 2520 : 32)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของชีวิต ความล้มเหลวของการประถมศึกษาย่อมส่งผลกระทบต่อความล้มเหลวของกิจการทั้งปวงของชาติในอนาคต (เกษม นครเขตร์. 2523 : 28) การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษามาโดยตลอด โดยได้มีการสำรวจ และวิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าประเทศชาติบ้านเมืองของเรานั้นมีสิ่งใดบ้างเป็นจุดอ่อนที่ต้องการแก้ไข จนกระทั่งมาถึงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แล้วจึงนำจุดอ่อนเหล่านั้นมาระบุไว้ให้เป็นคุณธรรมที่จะต้องเน้นให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนระดับประถมศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 9) ดังนี้

1. ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
2. ความมีวินัยในตนเอง และมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ
3. ความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ และอดทน
4. รู้จักคิดวิจารณ์ และรู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. ความมีขั้นตอนวิธีก่อนการวิจารณ์
6. ความมีน้ำใจนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น

การสร้างเสริมคุณธรรมเหล่านี้ สามารถกระทำได้โดยอาศัยการเรียนการสอนของกลุ่ม
สร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งได้แก่ วิชาจริยศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษา ดนตรี กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
2528 : 9)

จากคุณธรรมที่ต้องการเน้นให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน จะเห็นได้ว่าความมีน้ำใจนักกีฬา เป็น
คุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง และจากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 9) ได้อธิบายไว้ว่า ปัจจุบันคนไทยยัง
ขาดคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬามาก เช่น มีความรู้สึกอิจฉาริษยากับผู้ที่ทำได้ดี ซึ่งความรู้สึก
เช่นนี้ย่อมไม่เป็นผลดีในการสร้างความสามัคคีในหมู่เหล่า ฉะนั้น ความมีน้ำใจนักกีฬา ใจกว้าง
ยอมรับผิดเมื่อทำผิด ให้อภัยในสิ่งที่ควรให้อภัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพราะน้ำใจนักกีฬา
เป็นน้ำใจที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมที่สำคัญ และเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่
ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข เช่น น้ำใจที่เต็มไปด้วยความยินดีที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และ
ระเบียบข้อบังคับ น้ำใจที่เต็มไปด้วยความรักความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบกัน
(วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2523 : 20) นอกจากนี้ยังรวมไปถึง การเสียสละ การททหน้าที่อย่าง
เต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล้าหาญ เคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ให้ความร่วมมือ เป็น
ผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความจริงใจ และยอมรับความจริง (กรมพลศึกษา. 2522 : 67)

น้ำใจนักกีฬา เป็นคุณธรรมที่มีได้จำกัดอยู่เฉพาะในการแข่งขันกีฬาเท่านั้น แต่เป็น
คุณธรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในสังคมด้วย (ประพจน์ ลักษณะพิสุทธิ์.
2521 : 35) น้ำใจนักกีฬาเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมี ไม่จำเป็นว่าผู้หนึ่งจะเป็นนักกีฬาหรือไม่ บุคคลทั่วไป
ก็สามารถมีน้ำใจนักกีฬาได้ (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. 2522 : 68) และการมี
ประชาชนพลเมืองมีสมรรถภาพดี มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจนักกีฬาย่อมส่งผลให้ประเทศเจริญ
มั่นคง และสังคมเจริญก้าวหน้า (อาภรณ์ ราชูพิณ. 2524 : 1 ; อ้างอิงมาจาก
ทอง เกิดแก้ว และคนอื่น ๆ. 2515 : ไม่มีเลขหน้า)

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษามาเป็นเวลา 5 ปี และได้
สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535

จำนวน 62 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ผลการสำรวจพบว่านักเรียนมีความเห็นว่าเป็นคนที่มีน้ำใจนักกีฬาควรมีลักษณะ สามัคคี ไม่ทะเลาะกัน ร้อยละ 75.81 รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ร้อยละ 70.97 ยุติธรรม ร้อยละ 64.52 รับผิดชอบ ร้อยละ 53.22 ซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 41.93 เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 35.48 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร้อยละ 30.64 เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ร้อยละ 27.42 มีระเบียบวินัย ร้อยละ 27.42 ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น ร้อยละ 8.06 ให้ความช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบกัน ไม่เห็นแก่ตัว ร้อยละ 6.45 และลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาที่นักเรียนต้องการเสริมสร้างให้แก่ตนเอง ได้แก่ การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ร้อยละ 62.90 ความสามัคคี ร้อยละ 32.26 ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ 22.58 การให้ความช่วยเหลือ ร้อยละ 22.58 การมีใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ร้อยละ 19.35

คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 14) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน แสตรง (นิธยา เขียงทอง. 2526 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Strang. 1957 : unpagged) และเขาวพา เคชะคุปต์ (2517 : 228) ได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถสนองความต้องการพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคลและช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะทางสังคม อันได้แก่ การอยู่ร่วมกัน การแบ่งปันกัน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเข้าใจสภาพสังคม ทักษะในการหาความรู้ ทักษะในการทำงานกลุ่ม ทักษะทางปัญญา และทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า :

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการให้ข้อสนเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับข้อสนเทศ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้พัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 152 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาค้าง

3.1 ตัวแปรอิสระ ค้าง วิธีพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ได้แก่

3.1.1 การใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.1.2 การให้ข้อเสนอแนะ

3.2 ตัวแปรตาม ค้าง คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน โดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การใช้กิจกรรมกลุ่มนี้ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม กรณีตัวอย่าง ซึ่งใช้กับกลุ่มทดลองโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นนำ ได้แก่ การสนทนานำเข้าสู่เรื่อง

1.2 ขั้นดำเนินการ ได้แก่ การชี้แจงกฎเกณฑ์ กติกา วิธีปฏิบัติกิจกรรม และการที่นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน

1.3 ขั้นสรุป ได้แก่ การให้นักเรียนอภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

2. การให้ข้อเสนอแนะ หมายถึง การให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียนอ่าน ชักถาม และสรุป การให้ข้อเสนอแนะนี้เป็นวิธีที่ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ของนักเรียนที่แสดงออกในด้าน การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความสามัคคี ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องจะครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 ความหมายของกลุ่ม
 - 1.2 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.4 ขนาดของกลุ่ม
 - 1.5 ประเภทของกลุ่ม
 - 1.6 ลำดับขั้นของกระบวนการกลุ่ม
 - 1.7 ผลของการที่สมาชิกได้เข้าร่วมกลุ่ม
 - 1.8 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.9 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.10 การวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.10.1 การวิจัยในต่างประเทศ
 - 1.10.2 การวิจัยในประเทศไทย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
 - 2.2 คุณลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
 - 2.3 การวิจัยที่เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
 - 2.3.1 การวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.3.2 การวิจัยในประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

1. ความหมายของกลุ่ม

คำว่า "กลุ่ม" (Group) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ทั้งในทางจิตวิทยาและจิตวิทยาสังคม ดังนี้

เดวิส (ศรีไกร รุ่งรอด. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1962 : 405) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึงบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด โดยทั่วไปกลุ่มมีความหมายนอกเหนือจากการที่คนเรายู่ร่วมกันอย่างธรรมดา

กัลลี (ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. 2532 : 36 - 37 ; อ้างอิงมาจาก Gulley. 1963 : 63) กล่าวว่ากลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นต้องสนองตอบความต้องการของสมาชิกแต่ละคนด้วย
2. ผลของการทำงานจะเกิดความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารทางวาจา หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่งสำหรับโลเชอร์ (Loeser. 1957 : 5 - 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มดังนี้
 1. สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
 2. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
 3. ขนาดของกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
 4. บรรยาการภายในกลุ่มจะอยู่ในลักษณะของการยอมรับ มีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน

5. สมาชิกจะได้ใช้ความสามารถในแนวทางที่เหมาะสมของตนเอง

ส่วนคุนเคี บุนญวงค์ (2527 : 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า

1. จะต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันทางด้านจิตใจ

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

4. กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก

นอกจากนี้ จลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 1 - 3) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่ม หมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน สนใจประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ เป็นปทัสถาน และจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยที่ต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันด้วย ลักษณะร่วมกันของการรวมกลุ่ม 3 ประการ คือ

1. มีเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal)

2. มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction)

3. มีการปฏิบัติบทบาทร่วมกัน (Common Role)

ดังนั้น ถ้าการรวมกลุ่มของบุคคลมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นครบถ้วนทั้งสาม ประการแล้ว ก็ถือว่าเป็นการรวมกลุ่มตามลักษณะของจิตวิทยาสังคมด้วย

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไป มารวมกันโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์กันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

2. ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ทองเรียน อมรัชกุล (2521 : 4 - 5) กล่าวว่า ปัจจุบันเรื่องราวของกลุ่ม ได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ได้มีผู้นำเอาพลังกลุ่มเป็นเครื่องมือ ในการทำงานและดำเนินกิจการต่าง ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างออกไป เช่น นำไปใช้ในการศึกษา การพัฒนาบุคคล การพัฒนาองค์การ การพัฒนาชุมชน การพัฒนากลุ่มทางธุรกิจ และกลุ่มทาง การเมือง เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบและกระบวนการที่ไม่เหมือนกัน พร้อมทั้งเรียกชื่อต่าง ๆ กันออกไป เช่น กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) กลุ่มฝึกอบรม (Training Group) และกลุ่มรับความรู้สึก (Sensitivity Group) และเพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนและวุ่นวายใน เรื่องความหมายของชื่อกลุ่ม จึงได้มีการเสนอให้ใช้คำว่า กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) ขึ้น เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมกลุ่มต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแนะแนวและการบริหาร

ศุภวดี บุญดวงศ์ (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิก ภายในกลุ่มหรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ และมีจุดหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และประสบผลสำเร็จในการทำงานในครั้งนั้นด้วย

คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยวิธีการดังกล่าวนี้ ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน

ประนอม เดชชัย (2531 : 100 - 101) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม ว่าเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

✦ จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลมารวมกัน โดยนำประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของแต่ละคนมารวมกันในการวางแผนการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ และจะส่งผลต่อการพัฒนาของบุคคลในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม คือทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3. จุดหมายหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แพทริกซ์เลอร์ และนอร์ท (พวงแก้ว เนตรโสภารักษ์. 2533 : 25 ;

อ้างอิงมาจาก Traxler and North. 1987 : 320) กล่าวถึงจุดหมายหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษอบรรณแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานในการนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษา ความเจริญงอกงามของบุคคลและกลุ่ม

เบนเนท (Bennet. 1963 : 5 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม ในการแนะแนวดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น

1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด

1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นกลุ่มและช่วยให้ได้รับประสบการณ์กลุ่มในชีวิตที่โรงเรียนของเขา อันจะช่วยให้พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มเป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ

1.3 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโตเพื่อรู้จักปรับตัวให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล

1.4 การศึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพลักษณะเด่นของตนเอง และการปรับตัวทางสังคมและส่วนตัว

1.5 การศึกษากลุ่ม เพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้

1.6 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องชีวิตการทำงาน และการปรับตัวต่ออาชีพ ความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ

1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้างโครงการและวางแผนอาชีพในระยะยาวที่เหมาะสม

1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้างโครงการและวางแผนการศึกษาในระยะยาวที่เหมาะสม

1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐาน ค่านิยมของบุคคล อันจะช่วยให้เขาสามารถเลือกประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิต และพัฒนาปรัชญาของตนเอง ได้

2. กิจกรรมของกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่ได้ปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจ และได้ข้อคิดจากปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้น ทั้งศึกษาปัญหาของบุคคลที่คล้ายคลึงกัน ในบรรยากาศที่อ่อนโยน และนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพ และวิถีทางชีวิต กิจกรรมกลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้บุคคลบรรลุจุดหมายของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

ประพนธ์ เดชชัย (2531 : 101 - 102) ได้กล่าวถึงจุดหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือ ความเข้าใจตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่มซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเองเข้ากับบุคคลในกลุ่มได้ เกิดการเรียนรู้เรื่องของตนได้ดีขึ้น เช่น รู้ขอบกว้างของตนเอง หรือรู้ว่าตนเป็นคนอย่างไร เมื่อเทียบกับบุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันยอมทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบถึงข้อดีและข้อเสีย ขอบกว้างทั้งของตนเองและคนอื่น อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน คัดช่วยเหลือกัน ตลอดจนการปรับตัวเข้าหากันด้วย

2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ประสพการณ์ที่จัดในกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะไม่มีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียว ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอนจะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและร่วมมือกันแก้ปัญหา

3. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในระหว่างร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมต่อไป

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ และเกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ขนาดของกลุ่ม

สำหรับขนาดของกลุ่มนั้น มีผู้ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปดังนี้

ชอร์ (Show. 1981 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก ถ้าจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไป ก็จะเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่าจำนวนสมาชิกมีใช้ปัญหาสำคัญ ต้องคํ่าประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ของสมาชิก และการร่วมมือในการทำงานของสมาชิก จะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

บอร์แมน (สูกิจ ศรีปัดดา. 2528 : 61 - 62 ; อ้างอิงมาจาก Borman. 1972 : 6) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรจะประกอบด้วยสมาชิก 5 คน

ส่วนทรัมพ์ และมิลเลอร์ (Dieghton. 1971 : 225 ; citing Trump and Miller. n.d.) มีความเห็นว่าสมาชิกของกลุ่มควรมีประมาณ 12 - 15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้ เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าใหญ่กว่านี้ก็ไม่เหมาะ เพราะจะทำให้สมาชิกขาดโอกาสมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ จาเนียร์ ชวงโซติ (2521 : 5) กล่าวว่า ในวงการการศึกษา นักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กซึ่งมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และในด้านการเรียนรู้ก็มีการเรียนรู้ที่ได้น่าคิดว่ากลุ่มขนาดใหญ่และออตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระได้อย่างทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนักทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน ส่วนขนาดของกลุ่มที่มีขนาดเหมาะสมมากที่สุดนั้น ควรมีจำนวนสมาชิก 9 - 10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

5. ประเภทของกลุ่ม

หุททัย อภิชาติพงศ์ (ม.ป.ป. : 4 - 6) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มออกเป็นกลุ่มที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการดังนี้

กลุ่มที่เป็นทางการ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับยึดถือปฏิบัติของบรรดาสมาชิกในกลุ่ม มีข้อกำหนดโครงสร้างของกลุ่มที่แน่นอนระบุนานาจของแต่ละคนว่ามีหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีลักษณะไม่เป็นกันเอง เพราะถูกกำหนดขึ้นโดยระเบียบข้อบังคับ มีสายบังคับบัญชาระหว่างลูกน้องกับหัวหน้าอย่างชัดเจน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกอาจขัดกับความรู้สึกของตน เพราะอำนาจต่าง ๆ เกิดขึ้นตามสายบังคับบัญชา เกิดขึ้นจากตำแหน่ง ไม่ได้เกิดจากการยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือจากความสามารถของหัวหน้า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง การโยกย้าย การเลื่อนชั้น ก็เป็นไปโดยอาศัยกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับทั้งสิ้น กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยมีหลักฐานและมีเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร การติดต่อระหว่างสมาชิกมักเป็นแบบสายการบังคับบัญชา ไม่เป็นแบบส่วนตัว

กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ ลักษณะของกลุ่มแบบนี้เกิดขึ้นโดยการพบปะกันระหว่างสมาชิก หมายความว่าสมาชิกทุกคนเห็นหน้ากันและปฏิบัติต่อกันอย่างเสรี อยู่ใกล้กัน จำนวนสมาชิกอาจจะมีเพียง 2 - 3 คน หรือจำนวน 20 - 30 คน การติดต่อสัมพันธ์กันขึ้นอยู่กับการดำเนินงานอย่างหนึ่งกับอาศัยมนุษยสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของกลุ่ม กลุ่มที่ไม่เป็นทางการนี้แบ่งออกได้อีก 4 ประเภท

1. กลุ่มที่เป็นหน่วยงานเดียวกันขององค์การ หมายถึง การรวมกลุ่มของผลงานหรือพนักงานทั้งหมดที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันภายใต้บังคับบัญชาเดียวกัน ซึ่งอาจเรียกว่า กอง หน่วย แผนก หรือฝ่าย ในระดับต่ำสุดขององค์การกลุ่มที่เป็นหน่วยงานนี้มีประมาณ 5 - 10 คน โดยมีหัวหน้าคนงานเป็นผู้นำกลุ่ม หากเป็นระดับที่สูงขึ้นไป ขนาดของการควบคุมดูแล มีคนจำนวนน้อยประมาณ 5 - 10 คน สมาชิกที่ทำงานโดยมีหัวหน้าคนเดียวกันนี้ มักจะมีความใกล้ชิดที่จะรวมกลุ่มกันได้ง่าย เพราะมีการบังคับบัญชาเป็นแบบเดียวกัน แนวความคิดเป็นอย่างเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน ลักษณะของกลุ่มแบบนี้จะเห็นทั่วไปใน

องค์การสมาชิกในหน่วยงานเดียวกันมักจะมีแนวความคิดอย่างเดียวกัน และมักจะเป็นสาเหตุให้เกิดการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวกโดยถือว่างานในส่วนของตนสำคัญกว่างานในส่วนอื่น ๆ

2. กลุ่มที่ทำงานด้วยกัน งานบางอย่างต้องอาศัยความร่วมมือของคนหลาย ๆ คน ทำงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ ทุกคนมีความสำคัญที่จะทำงานสำเร็จลงได้ ไม่มีคนใดสำคัญกว่ากัน งานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับคนทุกคนในกลุ่ม งานประเภทนี้ต้องอาศัยความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่าในหน่วยงานเดียวกันบุคคล ไม่ได้ทำงานด้วยกันทั้งหมด อาจมีเพียง

2 - 3 คน ถูกกำหนดให้ทำงานอย่างหนึ่งเป็นชุด เช่น ถูกกำหนดให้ทำงานวิจัยด้านการออกแบบงานชนิดหนึ่งในห้องทดลอง เพื่อจะหาว่าออกแบบอย่างไรให้ดีที่สุด โดยมีหัวหน้าโครงการหรือหัวหน้าชุดเป็นผู้ควบคุม แต่ละหน่วยงานอาจจะมีชุดทำงานหลาย ๆ ชุด ทำงานในกลุ่มของตน แต่ละคนมีความรู้ความชำนาญอย่างหนึ่งมาเป็นส่วนช่วยให้งานสำเร็จลง ลักษณะของงานที่เป็นชุดนี้เป็นปัจจัยสำคัญทำให้คนรวมกลุ่มกัน มีความสามัคคีกันและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่องาน

3. กลุ่มมิตรภาพ การเกิดขึ้นของกลุ่มชนิดนี้ไม่ได้เกิดจากองค์กรหรืองาน แต่เกิดขึ้นจากความเห็นความเชื่อที่เหมือนกัน อายุของคนขนาดเดียวกัน เพศ สถานะทางครอบครัว การศึกษา และความเชื่อทางการเมืองเหมือนกัน การรวมกลุ่มชนิดนี้เป็นเหตุผลทางธรรมชาติของคนที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกับงาน ซึ่งเกิดขึ้นทั้งภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กร

4. กลุ่มที่สนใจในสิ่งเดียวกัน การเกิดขึ้นของกลุ่มประเภทนี้ในองค์กร เป็นเพราะต้องการแสวงหาความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานหรือในตำแหน่งงานที่ทำ บางครั้งอาจจะปรากฏในรูปของสมาคม ซึ่งเรียกร้องค่าจ้างที่สูงขึ้น การพักผ่อน สภาพการทำงานที่ดีขึ้น เครื่องใช้ในการทำงานที่เหมาะสมขึ้น เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ที่คนงานรวมตัวกัน ป้องกันสิ่งที่เขาเผชิญโดยไม่คิดหรือมีความรู้สึกมาก่อน การรวมตัวกันโดยไม่มีการนัดหมายมาก่อน แต่เกิดจากความต้องการที่ตรงกัน หรือเกิดจากความเห็นพ้องในสิ่งเดียวกัน เช่น คนงานรู้ว่าองค์การจะจัดตั้งเครื่องจักรแบบใหม่ที่ทำงานได้เองโดยไม่ต้องอาศัยแรงงานคน ดังนั้นคนงานจะรวมตัวกัน มีความคิดเห็นร่วมกันว่าจะต้องต่อต้านการซื้อเครื่องจักรดังกล่าว ลักษณะของแรงผลักดันของกลุ่มเกิดขึ้นโดยเร็วและมีจำนวนมากกว่ากลุ่มในสังคม เพราะเป็นการรวมกลุ่มโดยมีความรู้สึกร่วมกันในทางเศรษฐกิจหรือทางสังคมเพื่อป้องกันหรือกระทำร่วมกันอย่างหนึ่ง

ลักษณะของกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการนี้ จัดตั้งขึ้นโดยไม่มีระเบียบข้อบังคับแน่นอน การกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ เกิดจากการพบปะอย่างเป็นกันเอง ทำความตกลงกัน มีความคิดเห็นเหมือนกัน มีประโยชน์ร่วมกัน จึงนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการเกิดขึ้นของกลุ่มที่เป็นทางการตามที่กล่าวมาแล้วนั้นจะประกอบไปด้วยกลุ่มที่ไม่เป็นทางการหลายกลุ่มนั่นเอง เมื่อกลุ่มเล็ก ๆ มีคนจำนวนมาก อำนาจหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบ หรือโครงสร้างขององค์กร จึงต้องถูกกำหนดขึ้นเพื่อความแน่นอนในการปฏิบัติงานการติดต่อเพื่อสื่อสารที่เคยกระทำอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมาระหว่างสมาชิกจึงหายไปเพราะกระทำได้ยาก จึงกลายเป็นการติดต่อแบบเป็นทางการและมีพิธีรีตองมากขึ้น

6. ลำดับขั้นของกระบวนการกลุ่ม

เยาวยา เดเซคูปต์ (2517 : 163 - 166) ได้แบ่งลำดับขั้นการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้เป็น 4 ระยะ คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านคือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องแสดงออกทางกายและวาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การเรียนรู้ แนวคิด และการเรียนรู้ในทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนได้เห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และการสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่เรียนรู้ขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมในทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์ และเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียนผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยผู้เรียนให้รู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบ แนวความคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และสรุปหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคตหรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้สองลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ

4. ระยะประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

นอกจากนี้ คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 23 - 24) กล่าวถึงระยะการพัฒนาของกลุ่ม (Developmental Phase of Group) ว่า การที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้น กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันกันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

วีณา วโรตมะวิชัย (2530 : 252 - 253) กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ (Discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว จะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเองอันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การที่ให้ผู้เรียนรู้ได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว
4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ส่วน เจลิม วรวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ (ประนอม เศษชัย. 2531 : 103 ; อ้างอิงมาจาก เจลิม วรวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ. 2520 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึง การดำเนินการของกลุ่มว่า ไม่ว่ากลุ่มจะเป็นลักษณะใดจะมีกระบวนการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage) เป็นขั้นแรกที่สมาชิกของกลุ่มมารวมกัน ถ้ายังไม่รู้จักกันดีพอ ทุกคนจะสงวนท่าทีไม่ค่อยแสดงออกในระยะนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องประสานงานให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักและคุ้นเคยกันก่อน เช่น อาจมีการแนะนำตัว เป็นต้น
2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage) เมื่อสมาชิกในกลุ่มรู้จักกันดีพอแล้ว กลุ่มจะเริ่มคิดถึงเป้าหมายของกลุ่มและภารกิจของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบ ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทร่วมกับผู้เรียน ในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกของกลุ่มจะต้องทำงานร่วมกัน
3. ขั้นระดมความคิด (Storming Stage) เป็นขั้นที่บรรยากาศของการทำงานจริงจังมากขึ้นสมาชิกภายในกลุ่มพยายามกำหนดร่างกฎเกณฑ์ และระเบียบของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอน

อาจมีบทบาท 2 ประการ คือ บดปล่อยให้ผู้เรียนดำเนินการไปโดยลำพัง หรือเข้าร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

4. ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Reforming Stage) เป็นขั้นที่กลุ่มรู้จักคุ้นเคยและเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

5. ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage) เป็นขั้นสุดท้ายที่สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือกันดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมายแล้ว ภารกิจของกลุ่มเริ่มลดลงไปด้วยทำให้กลุ่มเริ่มสลายตัว ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทพบทวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมา เพื่อทำการสรุปผลและเสนอแนะแนวทางในการนำผลไปใช้ หรือนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

7. ผลของการที่สมาชิกได้เข้าร่วมกลุ่ม

โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 121 - 122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของกิบ์ (Gibb) ที่พบว่า การเข้าร่วมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจ และเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่นหมายความว่า บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พັນ วิกรวิน (2522 : 149 - 150) ได้กล่าวถึงผลของการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้าน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกิบ์ (Gibb) คือผลในด้านทัศนคติต่อตนเองการได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับของกลุ่ม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจและรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และในการเข้า

ร่วมกลุ่มนั้น จะต้องมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกันซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นในกลุ่มพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน ทำให้มีภาพแห่งตนดีขึ้น และยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่น ยอมรับเหตุผล ความคิดเห็น เคารพสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิก รู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ก็จะเกิดความสามัคคีกันขึ้น และเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

นอกจากสมาชิกของกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงดังกล่าวมาแล้ว

พจน ลัมอาร์รี่. (ม.ป.ป. : 56 - 57) กล่าวถึงผลพลอยได้อื่น ๆ อันเกิดจากการรวมกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น ในกรณีที่คนเก่งแต่ไม่มีโอกาสที่จะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น
2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น ช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก และให้สมาชิกเป็นกำลังใจให้กันและกัน
3. กลุ่มร่วมเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนด้วย
4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญสมาชิก ด้วยการทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเอง

8. กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แชนมณี (2522 : 201 - 202) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) คือการที่ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลง หรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียน

ได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และผู้เรียนจะเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role - Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่น แล้วให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกมาตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก วิธีการนี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) คือ การนำกรณี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ มาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนทางแก้ไขปัญหานั้น การอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงและมีความหมายกับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปในสถานการณ์นั้น และมีปฏิกริยาตอบโต้กัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออก เพราะจะเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ การที่ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทบาทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงบทบาทที่กำหนดไว้โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้อง วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่จะเข้าใจความรู้สึกเหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. กลุ่มย่อย (Small Group) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

9. คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

ศุภวดี บุญดวงศ์ (2527 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักเรียนได้ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ต้องการให้อื่นยอมรับ ยกย่อง เคารพในศักดิ์ศรี และคุณค่าของตน ต้องการความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ช่วยให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เข้าใจยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการให้และการรับซึ่งเป็นพื้นฐานความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีควบคุมอารมณ์ของตน มีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศณคติ และปทัสถานของสังคม จากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อคนทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประสพการณ์ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดเกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถและทักษะต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนได้ใช้และฝึกความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม และการวางแผนงาน

2. คุณค่าด้านการวิจัย ผู้นำกิจกรรมสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนเข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทราบถึงพฤติกรรมที่เป็น

อุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะหาได้วิธีปรับปรุง แก้ไข และให้ความช่วยเหลือต่อไป สำหรับนักเรียนเองก็ได้มีโอกาสศึกษาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ทราบขอบเขตความสามารถของตนเพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างใกล้ชิดเคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดดังตัวอย่างนักเรียนที่มีปัญหาด้านอารมณ์ ก็เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมภาคฤดูร้อน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เขาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นและปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนเสียใหม่

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การทำงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็นผู้ที่มีคุณภาพของสถานศึกษา และนั่นคือย่อมเป็นผู้ที่มีคุณประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

นอกจากนี้ คมเพชร จิตรสกุล (2522 : 9 - 14) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ผ่านแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านการพัฒนา (Developmental Values) เช่นการสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการปลอดภัย ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม คุณค่าทางด้านอาชีพ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจอย่างดีในตัวนักเรียน

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดีในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการกลุ่มไปใช้ในการรักษา

คนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียน ผู้เรียนที่มีปัญหาล้ายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

10. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

การวิจัยในต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน และฮอลล์เวิร์ท (วาซีนี ชูวงศ์. 2525 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Richardson and Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรียงความภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีสอนแบบเก่า ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และเรียนเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike. 1972. 466 - 468) ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มทดลอง จำนวน 11 คน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลย จำนวน 11 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเอง และความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

การวิจัยในประเทศ

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530 : 48) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เขียวภา กันทรวิชัยกุล (2530 : 40) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมธานีวิทยาคม จังหวัดอ่างทอง โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งใช้กิจกรรมกลุ่ม มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนลดลงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ลัดดา แซ่โง้ง (2530 : 60 - 64) ได้ทำการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพเพื่อลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภายหลังการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาลี จบศรี (2531 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "นิวศรีราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยต่ำ จำนวน 16 คน แล้วนำมาสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนณฤมล วรรณกุล (2531 : 37 - 38) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัด

นครปฐม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่สอนโดยใช้สไลด์เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปี พ.ศ. 2533 จรินทร์ อินทวิศาลกุล (2533 : 46 - 48) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เข้ารับการอบรมในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลางกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพศหญิงซึ่งมีอายุในช่วง 16 - 18 ปี ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลางกรมประชาสงเคราะห์รุ่นที่ 3 โดยคัดเลือกจากกลุ่มประชากรที่มีคะแนนทั่วไปอยู่ในช่วง 80 - 89 มาทั้งหมด แล้วจึงนำมาสุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองซึ่งเป็นสมาชิกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความสามารถในการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ บุบงค์ รักเรียน (2533 : 108 - 113) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาสังคมศึกษาตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่านักศึกษาควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาพลศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมนุษยสัมพันธ์สูงขึ้น รวมทั้งมีการปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดีขึ้น และกิจกรรมกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

1. ความหมายของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ประพันธ์ ลักษณะพิสุทธิ์ (2521 : 35 - 36) กล่าวว่าน้ำใจนักกีฬา คือ คุณธรรมข้อหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้มีการปลูกฝังในตัวบุคคลอันได้แก่ การรู้แพ้ รู้ชนะ และการให้อภัย รวมทั้งการต่อสู้และแข่งขันกันด้วยวิถีทางของการกีฬาอย่างเต็มความสามารถ เคารพในกฎกติกา และยอมรับคำตัดสินโดยไม่มีข้อโต้แย้ง และได้สรุปความคิดรวบยอดของคำว่าน้ำใจนักกีฬาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ (Responsibility) กิริยาท่าทาง (Manners) และ ค่านิยมด้านจิตใจ (Moral Values) ซึ่งความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 20 - 21) ที่กล่าวว่า น้ำใจนักกีฬาเป็นน้ำใจที่ประกอบด้วยคุณธรรมที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข

กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 67 - 71) ได้ให้ความหมายของน้ำใจนักกีฬาไว้ว่า น้ำใจนักกีฬาเป็นคุณธรรมประเภทหนึ่งซึ่ง สร้างสรรค์ให้เป็นคนมีใจที่หนักแน่น ประกอบด้วยความเมตตากรุณา มีศีลธรรมอันดีงาม เคารพต่อกฎหมายและกติกาต่าง ๆ รักความเป็นธรรม รู้จักเสียสละ ท้าทายอย่างเต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล้าหาญ เคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ให้ความร่วมมือเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความจริงใจและยอมรับความจริง ส่วนนักกีฬาที่มีน้ำใจนักกีฬานั้นควรมีคุณธรรมต่อไปนี้ รู้จักการแพ้ รู้จักการชนะ รู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน รู้จักการเสียสละ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น รักความยุติธรรม เป็นผู้ให้และผู้รับที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่คิดอาฆาต มีความโอบอ้อมอารี ไม่เป็นผู้ถือคติ มีความอดทนอดกลั้น มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีระเบียบวินัย เคารพในกฎกติกาและคำตัดสิน มีความสุภาพบนอบและถ่อมตนเสมอ ให้เกียรติผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามอัธยาศัย เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบและสำนึกในหน้าที่ การทำให้สังคมเกิดความสงบ และมีความเจริญเกิดขึ้นปฏิบัติเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง เข้าใจในกฎกติกาอย่างแท้จริงให้โอกาสผู้อื่น ชนะคู่ต่อสู้ตามกติกา และไม่เยาะเย้ยถากถางพ่ายแพ้ยอมแพ้คู่ต่อสู้ทั้งวาจาและการกระทำ

จากเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยหน่วยที่ 8 - 15

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 576 - 577) ได้กล่าวถึงความหมายของน้ำใจ นักกีฬาว่า หมายถึง คุณธรรมต่าง ๆ ที่สร้างเสริมให้เกิดขึ้นโดยการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะช่วยฝึกฝนอบรมอุปนิสัยใจคอของนักเรียนให้เป็นคนดี คุณธรรมดังกล่าวเช่น การยอมรับ กฎเกณฑ์กติกา การยอมรับและปฏิบัติตามในการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีใจเป็นธรรมพร้อมที่จะให้อภัยผู้ที่ทำผิดพลาด เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่แสดงออกในด้าน การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักภัย มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีความสามัคคี คุณธรรมดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. คุณลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

บอเวน และมิทเชล (Borven and Mitchell. 1927 : 343) กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬา ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความไม่เห็นแก่ตัว การเห็นคุณค่าหรือความสำคัญของฝ่ายตรงข้าม การระงับความรู้สึกในการแสดงออก ไม่ว่าจะ เป็นผู้แพ้หรือชนะ ซึ่งสอดคล้องกับบาร์โรว์ (Barrow. 1977 : 324) ที่กล่าวมาแล้ว น้ำใจ นักกีฬาประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การเล่นด้วยความยุติธรรมการไม่โอ้อวด หรือ ไม่ยกตนข่มท่านเมื่อได้รับชัยชนะ การยอมรับและควบคุมตนเองได้เมื่อแพ้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2520 : 20 - 21) กล่าวถึงลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาว่าประกอบไปด้วยคุณธรรมที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่เป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ได้แก่

1. ยินดีที่จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับ
2. มีความรักความสามัคคี
3. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
4. ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน
5. ไม่พยายามเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

6. เล่นด้วยชั้นเชิงของการกีฬาเต็มกำลังความสามารถ
7. ให้อภัยซึ่งกันและกันในความพลั้งพลาดที่เกิดขึ้น
8. เล่นด้วยความสุภาพและเรียบร้อยไม่เย่อหยิ่งจองหองหรือโอ้อวด
9. พยายามควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เป็นผู้มีใจหนักแน่น อดทน
10. ต่างคนต่างเล่นกันอย่างฉันทมิตร
11. ให้เกียรติแก่ผู้ร่วมเล่นด้วยกันทั้งฝ่ายเดียวกันและฝ่ายตรงกันข้าม
12. มีการทักทายปราศรัย หรือ จับมือกันทั้งก่อนและหลังการเล่น
13. ให้เกียรติและยอมรับคำตัดสินของผู้ตัดสินด้วยความเต็มใจ
14. ถ้าแพ้หรือชนะ ก็จะไม่แสดงออกนอกหน้ามากเกินไป
15. เล่นกีฬาตามอุดมคติของการเล่นกีฬา อย่างแท้จริงโดยไม่หวังผลตอบแทน

อย่างอื่น

จากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2528 : 131) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำใจนักกีฬา ดังนี้

1. เมื่อชนะ ไม่ลำพองและเยาะเย้ยถากถางผู้แพ้
2. เมื่อแพ้ไม่เสียใจ
3. มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
4. พยายามดีเมื่อผู้อื่นชนะหรือได้ดี
5. พยายามเห็นใจเมื่อผู้อื่นแพ้หรือพลาดหวัง
6. มีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
7. มีความละเอียด เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ไม่หาทางเอาชนะโดยก่อกรรม

ชั่วร้าย

8. มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดเอาชนะด้วยการโกงหรือใช้เล่ห์กล
9. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเสมอ
10. มีจิตใจหนักแน่นไม่โกรธง่าย และให้อภัยเสมอ
11. มีความกล้าหาญ กล้ารับความจริง และรู้จักเสียสละ
12. มีความขยันหมั่นเพียร และตั้งใจจริง

ลักษณะของบุคคลทั่วไปที่แสดงออกซึ่งการมีน้ำใจนักกีฬาแสดงออกโดยการเป็นผู้มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ทำงานเพื่อส่วนรวมมีความเห็นใจซึ่งกันและกัน มีใจกว้างยอมรับความจริง ไม่อคติและควรมีความยุติธรรม (กองส่งเสริมพลศึกษา และสุขภาพ. 2522 : 67 - 71)

บุญสม มาร์ติน (เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หน่วยที่ 8 - 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2530 : 577) ได้กล่าวว่า ผู้มีน้ำใจนักกีฬานั้นมีการแสดงออกให้เห็นได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน กล่าวโดยสรุปไว้ดังนี้

1. ใจจริง คือ ปฏิบัติต่อคนทั่วไปด้วยความจริงใจ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มองคนในแง่ดี ถ้าเป็นการลงแข่งขันก็หักล้างเล่นจนเต็มความสามารถที่อยู่จริง ๆ ไม่อ่อนข้อให้
2. ใจเย็น คือ เป็นผู้ที่มีใจสุขุม เยือกเย็น ไม่โกรธง่าย ทำงานด้วยความรอบคอบ การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำด้วยเหตุผลวิธีการทางปัญญา
3. ใจกว้าง คือ เป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่พวกพ้อง ชอบช่วยเหลือรู้จักให้เกียรติและยกย่องผู้อื่น ตลอดจนรู้จักให้อภัย
4. ใจกล้า คือ เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นความถูกต้อง ไม่มีความย่อท้อ กล้าที่จะยอมรับความผิดพลาดจากการกระทำของตน
5. ใจร่าเริง คือ เป็นผู้ที่มีอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง ชอบร่วมกิจกรรมของสังคมและหมู่คณะ

กอง วิสุทธารมย์ (2523 : 7) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬาคควรมีคุณธรรมเหล่านี้รวมอยู่ด้วย คือ การไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม บังคับใจตนเองให้ประพฤติตนด้วย กาย วาจา ใจ นอกจากนี้ มงคล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (อากรณ ราชพิบูล. 2524 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก มงคล พรหมสาขา ณ สกลนคร. 2493 : 70 - 72) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีน้ำใจนักกีฬาในการเล่นกีฬา ในขณะที่อยู่โรงเรียน และในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. **ความเป็นผู้มีใจอารี** เพื่อแม่
 - ในการเล่น : ต้องไม่เยาะเย้ยเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งทำผิดหรือเมื่อถูกลงโทษ นับถือผู้แข่งขันเสมอแบก มิใช่ศัตรู
 - ในโรงเรียน : เคารพนับถือครู อาจารย์ รักเพื่อน
 - ในชีวิต : เคารพผู้อาวุโส ปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างสมควร
2. **เป็นผู้สุภาพอ่อนโยน**
 - ในการเล่น : เล่นเพื่อหมู่คณะ มิใช่เอาดีเอาเด่นแต่ตัว มีความเสียสละเพื่อหมู่คณะ และถ้าชนะก็เป็นฐานะที่สงบสงี่ยม
 - ในโรงเรียน : ไม่เย่อหยิ่งในความสำเร็จ ไม่คิดว่าตนมีสมรรถภาพเหนือเพื่อนร่วมชั้น
 - ในชีวิต : ไม่เป็นผู้คุยโวหรือโอ้อวดในความสำเร็จ
3. **เป็นผู้มีใจคอกว้างขวาง**
 - ในการเล่น : ประนีประนอมให้เมื่อผู้แข่งขันเล่นได้ดี ให้ความกระจ่างเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งสงสัย
 - ในโรงเรียน : นิยมชมชอบเมื่อผู้อื่นทำความดี ไม่เกลียดนักเรียนต่างโรงเรียน
 - ในชีวิต : ไม่ทับถมผู้ผิดพลาดแต่กลับให้กำลังใจ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น พุดจาตรงไปตรงมา
4. **เป็นผู้มีความกล้าหาญ**
 - ในการเล่น : เล่นอย่างเต็มความสามารถ ถึงแม้ว่าจะพ่ายแพ้ก็สู้เต็มที่ ยอมรับคำติเตียนของผู้อื่น และหากเป็นผู้พ่ายแพ้ก็เป็นผู้พ่ายแพ้ที่ใจคอหนักแน่น
 - ในโรงเรียน : เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรในการเล่าเรียน แม้จะเรียนอ่อนก็จะซักถามความรู้จากครู อาจารย์ เป็นผู้ซื่อสัตย์ ประพฤติตรงไปตรงมา

ในชีวิต : เป็นผู้มีความอดทนในการทำงาน ถึงแม้จะหนักก็ไม่หือถอย
พยายามทำให้สำเร็จหากกิจการที่เข้าไปพลาดพลั้งก็ไม่เสียใจ
กลับยอมรับและพยายามทำใหม่จนสำเร็จ

5. เป็นผู้ที่มีความซื่อซั้ง

ในการเล่น : เป็นผู้นับถือตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด

ในโรงเรียน : เป็นผู้นไม่ฝ่าฝืนกฎข้อบังคับตลอดจนระเบียบต่าง ๆ ของ
โรงเรียน

ในชีวิต : เป็นผู้นับถือตามกฎหมายของบ้านเมือง เป็นผู้มีศีลธรรมดีงาม
ทำตนให้เหมาะสมกับสังคม

6. เป็นผู้รักษาความยุติธรรม

ในการเล่น : ทำการแข่งขันกันอย่างสะอาดหมดจด ทำการแข่งขันกับคู่ต่อสู้
อย่างเต็มที่ แต่อย่างฉันทมิตร ไม่ทำตนคู่แข่งชนะหากคู่แข่งชนะ
เกิดบาดเจ็บก็ให้ความช่วยเหลือ

ในโรงเรียน : เป็นผู้ไม่ปล่อยเวลาให้เลื่อนไปโดยเปล่าประโยชน์ไม่ก่อเรื่อง
เดือดร้อนให้เสียเวลาของโรงเรียน ไม่คัดลอกการบ้านจาก
เพื่อน ในการสอบไล่ต้องไม่ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือ
คัดลอกแบบ ต้องทำการสอบไล่ด้วยความบริสุทธิ์

ในชีวิต : เป็นผู้ฟังความเห็นทั้งสองฝ่าย ไม่ใช้วิธีเอาเปรียบด้วย
ประการใด ๆ ไม่เอาชนะด้วยกำลังเงินหรือคิดสินบน
เจ้าหน้าที่

จากคุณลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาข้างต้น สรุปได้ว่าคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาคงจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักให้อภัย
ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความมีใจเป็นธรรมไม่
ลำเอียง และการยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

การวิจัยในต่างประเทศ

แมคคาฟี (ฉัตรชัย เกลิมอิสระชัย. 2525 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Me Afee. 1954 : unpagged) ได้ศึกษาทัศนคติความมีน้ำใจนักกีฬานักเรียนชายในระดับ 6, 7 และ 8 ผลของการศึกษาปรากฏว่า เด็กนักเรียนชายในระดับ 6 - 8 มีทัศนคติด้านความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ พร้อมทั้งเสนอแนะว่าจะต้องปรับปรุงวิธีการสอนและการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้แก่เด็กในกลุ่มดังกล่าว

โบว์เออร์ (Bovyer. 1963 : 282 - 287) ได้ศึกษามโนคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนระดับ 4, 5 และ 6 โดยใช้กิจกรรมการเล่น กับการเล่นที่เกี่ยวกับน้ำใจนักกีฬากับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมอยู่ในสภาพปกติ ผลการศึกษาพบว่า มโนคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปีค.ศ. 1969 จอห์นสัน (Johnson. 1969 : 314 - 316) ได้สร้างแบบวัดความมีน้ำใจนักกีฬา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ประกอบไปด้วยพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬา โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล และเบสบอล จำนวน 42 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของชุดเอและชุดบี มีค่าเท่ากับ .86 สัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของชุดเอ มีค่าเท่ากับ .81 ส่วนสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของชุดบี มีค่าเท่ากับ .82

แมสเสนเกล (ฉัตรชัย เกลิมอิสระชัย. 2525 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Massengale. 1969 : unpagged) ได้ศึกษาผลของการสอนความมีน้ำใจนักกีฬาแก่นักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาก่อนเรียนกิจกรรมทุกครั้งในตอนต้นชั่วโมงครึ่งละ 10 นาที เป็นเวลา 6 วันติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการปลูกฝังในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพส่วนบุคคล (Personal Health) ผลการศึกษาพบว่าความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้สมิท (Smith. 1978 : 4028 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินค่าความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนที่เป็นนักกีฬา และนักเรียนที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนหญิงมีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักเรียนชาย
2. นักเรียนที่เป็นนักกีฬา และนักเรียนที่ไม่ได้เป็นนักกีฬามีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน
3. นักกีฬาหญิงมีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักกีฬาชาย
4. นักเรียนหญิงที่ไม่ได้เป็นนักกีฬามีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักเรียนชายที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา
5. ประสบการณ์ในการแข่งขันกีฬา ไม่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

การวิจัยในประเทศไทย

ชัชชัย ไก่สารทนต์ และคณะอื่น ๆ (2524 : 40 - 45) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครู อาจารย์พลศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาให้แก่ นักเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูอาจารย์พลศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า พลศึกษาช่วยปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาแก่นักเรียนได้ การปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาสามารถทำได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา และทำได้กับนักเรียนทุกเพศทุกวัยด้วย คนที่จะให้การปลูกฝังควรมีน้ำใจนักกีฬาคือ คนที่รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักให้อภัย เรียกได้ว่าเป็นคนที่มีความมีน้ำใจนักกีฬา และมีความเห็นด้วยว่า กีฬาประเภททีมเป็นกีฬาที่ปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาได้ดีที่สุด ครู อาจารย์ นักวิชาการทั่วไปก็สามารถปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้แก่ นักเรียนได้ การเปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ในการแข่งขันบ่อย ๆ จะช่วยสร้างเสริมให้เด็กมีน้ำใจนักกีฬาได้ และการปลูกฝังให้เด็กได้รับผิดชอบก็ถือว่าเป็นการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาได้เหมือนกัน

นอกจากนี้ จักรชัย เจริญอิสระชัย (2525 : 34 - 39) ได้สร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจ ลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬา ได้คิดแปลงมาจากการสร้างมาตราวัดเจตคติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของจอห์นสัน (Johnson) และลักษณะที่สำคัญของน้ำใจนักกีฬาของชนินทร์ชัย อินทราภรณ์ โดยศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 และการสร้างเกณฑ์ปกติจากนักเรียน 500 คน

จากเกณฑ์ปกติสรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

นิลบล เพือกขวัญดี (2529 : 184) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อน้ำใจนักกีฬา โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า การใช้บทบาทสมมติเกี่ยวกับความมีน้ำใจนักกีฬา สามารถพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนได้ และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ มีความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2531 จงรัก เขี้ยวแก้ว (2531 : 57 - 58) ได้ศึกษาลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาของเยาวชนไทยพุทธกับไทยมุสลิม ในโครงการกีฬาเพื่อบูรณาการทางสังคม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาของเยาวชนไทยพุทธและไทยมุสลิมหลังเข้าฝึกอบรมตามโครงการสูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อร่าม เสียนขุนทด (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนพลศึกษาด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา 9 ด้านคือ การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย การเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า ครูพลศึกษาเห็นว่าการสอนพลศึกษา สามารถส่งเสริมการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาได้ นักเรียนเห็นว่าการสอนโดยการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬายังมีอยู่ในระดับน้อย วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนของครูพลศึกษากับความสามารถในการปลูกฝังน้ำใจนักกีฬา พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา มีความสัมพันธ์โดยตรงกับวิธีการสอน เช่น การสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่น การเล่านิทาน บทบาทสมมติ เป็นต้น และคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา และกับทุกเพศทุกวัย นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่เป็นนักกีฬา กับนักเรียนที่ไม่เป็นนักกีฬามีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 152 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน

ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากร ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำนแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 152 คน ตอบ แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.1.1 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่ง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่งกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 41 คน

2.1.2 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ถึง เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 73 คน

2.1.3 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาดำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาดำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 38 คน

2.2 สุ่มนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ในแต่ละระดับในข้อ 2.1 มาระดับละ 10 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย

2.3 สุ่มนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ในแต่ละระดับในข้อ 2.2

ออกเป็นสองกลุ่ม โดยมีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กัน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ซึ่งได้นักเรียนในแต่ละระดับ กลุ่มละ 5 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาสูง	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬานกลาง	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาต่ำ
กลุ่มทดลอง	5	5	5
กลุ่มควบคุม	5	5	5
รวม	10	10	10

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

1.2 ศึกษาแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของ จัตุรชัย เจริญมิตรชัย (2525 : 46 - 60) กนกวลี เอ่งฉ้วน (2529 : 131 - 144) นิลุบล เพือกขวัญดี (2529 : 173 - 180) และจงรัก เขียวแก้ว (2531 : 82 - 95) แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1.3 แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบสถานการณ์จำนวนทั้งสิ้น 48 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา จำนวน 15 ข้อ ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักภัย จำนวน 15 ข้อ การเสียสละเพื่อส่วนรวม จำนวน 10 ข้อ และความสามัคคี จำนวน 8 ข้อ โดยกำหนดตัวเลือกเป็นพฤติกรรม 3 ระดับ คือ

1.3.1 ระดับพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่นหรือสังคม

1.3.2 ระดับพฤติกรรมที่ไม่ทำให้บุคคลอื่น หรือสังคมเดือดร้อน

1.3.3 ระดับพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น หรือสังคม

1.4 ทาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์พรพรพิศ วาณิชยการ และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ พิจารณาว่าข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะต่าง ๆ ตามนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ อย่างไร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นวัตกรรมสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์แล้ว นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมใต้ (สุตสุนทร) จังหวัดจะเข้เกรง จำนวน 40 คน และโรงเรียนวัดประตุน้ำท่าไข่ (เพิ่มประชนกุล) จังหวัดจะเข้เกรง จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้การวิเคราะห์ค่าที่ (t-test) แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อนำมาใช้ในการทดลอง ได้แบบสอบถามจำนวนทั้ง 31 ข้อ ได้แก่ ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา จำนวน 7 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 2.34 - 3.92 ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 2.42 - 4.87 ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 3.12 - 4.22 และด้านความสามัคคี จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 2.19 - 5.57

1.6 นวัตกรรมสอบถามในข้อ 1.5 มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.884

ตัวอย่างแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วพิจารณาความคิด ความรู้สึก และสิ่งทีนักเรียนจะทำจริง ๆ ในสถานการณ์นั้น ๆ คำตอบที่นักเรียนตอบแต่ละข้อไม่มีคำตอบใดผิด หรือถูก เพราะทุกคนมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเป็นของตนเอง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย (X) ให้ตรงกับตัวเลือก

การยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา

- (0) นักเรียนต้องการข้ามถนน แต่ถ้าจะข้ามถนนโดยขึ้นสะพานลอย จะต้องเดินต่อไปอีกประมาณ 100 เมตร นักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. วิ่งข้ามถนนไปเลย เพราะขี้เกียจเดินข้ามสะพานลอย
 - ข. ถ้าถนนว่างก็จะข้ามถนนตรงนั้นเลย แต่ถ้ารถมากก็จะเดินไปข้ามสะพานลอย
 - ค. เดินไปข้ามสะพานลอย เพราะปลอดภัยกว่า

ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

- (0) ในการแข่งขันฟุตบอล ทีมของนักเรียนถูกผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามเล่นรุนแรงตลอดเวลา นักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. เล่นต่อไปเรื่อย ๆ ไม่สนใจ
 - ข. หาโอกาสตอบโต้คืน
 - ค. พยายามหลีกเลี่ยงไม่ปะทะด้วย

การเสียสละเพื่อส่วนรวม

- (0) นักเรียนเดินผ่านไป เห็นถังขยะในห้องเรียนเต็มล้นออกมานอกถัง และไม่มีใครนำไปทิ้ง นักเรียนคิดว่าจะทําอย่างไร
- ก. ไปบอกเวรประจำวันให้มาทํา
 - ข. เดินผ่านไป โดยไม่สนใจ
 - ค. นำถังขยะไปทิ้งทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่เวรทำความสะอาดของตน

ความสามัคคี

- (0) ในช่วงไม่วิชาภาษาไทย ครูต้องการให้นักเรียนไปค้นคว้าเรื่องประวัติศาสตร์ภู โดยให้นักเรียนเลือกที่จะทำงานเดี่ยว หรืองานกลุ่ม นักเรียนคิดว่าจะทําอย่างไร
- ก. เลือกทำงานเดี่ยว เพราะจะได้ไม่ต้องเกี่ยงกันทํากับเพื่อน
 - ข. เลือกทำงานกลุ่ม เพราะทําทหลาย ๆ คน สนุกกว่า
 - ค. เลือกทำงานกลุ่ม จะได้ช่วยเหลือกันในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ถือเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ถ้าพฤติกรรมในตัวเลือกใด เป็นพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น หรือสังคม ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ถ้าพฤติกรรมในตัวเลือกใด เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำให้บุคคลอื่น หรือสังคมเดือดร้อน ให้คะแนน 2 คะแนน

3. ถ้าพฤติกรรมในตัวเลือกใด เป็นพฤติกรรมที่มุ่งทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น หรือสังคม ให้คะแนน 3 คะแนน

2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม 171

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มและคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

2.2 สร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.3 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์พรณิศา วาณิชการ และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ตรวจสอบเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผล

2.4 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมใต้ (สุตสุนทร) จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้สอน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงโปรแกรม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ในการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยทดลองเป็นจำนวน 12 ครั้ง ละครึ่ง 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันอาทิตย์ที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. โปรแกรมการให้ข้อสนเทศ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการให้ข้อสนเทศ เรื่องคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยมีวัตถุประสงค์ และเนื้อหา เช่นเดียวกับโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.2 นำโปรแกรมการให้ข้อสนเทศ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์พรเทพ วาณิชการ และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ตรวจในเรื่องความสอดคล้องระหว่าง จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผล

3.3 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลวัดแหลมใต้ (สุตสุนทร) จังหวัดยะเชิงเตตรา จำนวน 15 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้สอน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง โปรแกรม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ในการให้ข้อสนเทศกับกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยให้ข้อสนเทศเป็นจำนวน 12 ครั้ง ละเอียด 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันจันทร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (บุศรี วงศ์รัตน์, 2530 : 357)

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
(R) _x	T1 _x	X	T2 _x
(R) _c	T1 _c	-	T2 _c

ความหมายของสัญลักษณ์

(R) _E , (R) _C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
T1 _E , T1 _C	แทน	การทดสอบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
T2 _E , T2 _C	แทน	การทดสอบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
X	แทน	การพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
-	แทน	การให้ข้อเสนอแนะ

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 152 คน ตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่ง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่งกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 41 คน

1.2 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 73 คน

1.3 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 38 คน

สุ่มนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาดังกล่าวตามสัดส่วนที่ทำได้ โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เก็บคะแนนไว้เป็นการทดสอบก่อนทดลอง

2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังโปรแกรมการทดลองต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันอาทิตย์ที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 น. โดยครั้งที่ 1, 12 เป็นการปฐมนิเทศและปัจฉินิเทศ ครั้งที่ 2 - 12 เป็นการใช้กิจกรรมกลุ่ม สถานที่ทดลองคือ ห้องพลศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.2 กลุ่มควบคุม ทดลองโดยให้ข้อสนเทศ จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาทีเป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันจันทร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 น. โดยครั้งที่ 1, 12 เป็นการปฐมนิเทศและปัจฉินิเทศ ครั้งที่ 2 - 12 เป็นการให้ข้อสนเทศ สถานที่ทดลองคือ ห้องพลศึกษา โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากให้นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้วยการใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้ข้อสนเทศ

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

วิธีจัดการกับข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528

: 64)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้สูตร t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 485)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ ครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170 - 171)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ภายหลังการทดลองระหว่างกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 361)

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 357)

4. วิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทั้ง 3 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้ F-test (ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลของการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัย
ได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S ²	แทน ความแปรปรวนของคะแนน
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
กลุ่มทดลอง	แทน กลุ่มที่ใช้กิจกรรมกลุ่ม
กลุ่มควบคุม	แทน กลุ่มที่ไม่ให้ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ
✓นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

ตาราง 2 เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียน
กลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา	กลุ่มตัวอย่าง				t
	กลุ่มทดลอง (N = 15)		กลุ่มควบคุม (N = 15)		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	18.667	1.759	19.333	1.543	-1.10
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย	20.600	2.558	20.600	2.874	.00
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	20.733	2.219	21.200	2.624	-.53
ด้านความสามัคคี	20.267	3.826	19.533	3.815	.53
รวม 4 ด้าน	80.267	8.648	80.667	9.147	-.12

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 ปรากฏว่า ก่อนการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลอง และนักเรียนในกลุ่มควบคุม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าก่อนการทดลอง นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียน
กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ตาราง 3 เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียน
กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา	กลุ่มทดลอง (N = 15)				t
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	18.667	1.759	20.600	.507	4.88**
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	20.600	2.558	23.133	1.302	5.21**
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	20.733	2.219	23.267	1.100	4.92**
ด้านความสามัคคี	20.267	3.826	23.467	1.060	3.59**
รวม 4 ด้าน	80.267	8.648	90.467	3.270	5.91**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้านสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียน มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้านสูงขึ้น

3. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียน
กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ

ตาราง 4 เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียน
กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ

คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา	กลุ่มควบคุม (N = 15)				t
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	19.333	1.543	20.400	.737	3.55**
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	20.600	2.874	22.200	1.568	2.67**
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	21.200	2.624	22.867	1.356	3.51**
ด้านความสามัคคี	19.533	3.815	21.867	2.066	3.58**
รวม 4 ด้าน	80.667	9.147	87.333	4.353	4.90**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มควบคุม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้านสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ การให้ข้อเสนอแนะให้นักเรียนมีคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้านสูงขึ้น

4. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านของ
นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง

ตาราง 5 เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของ
นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง

คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา	หลังการทดลอง				t
	กลุ่มทดลอง (N = 15)		กลุ่มควบคุม (N = 15)		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D	
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	20.600	.507	20.400	.737	.87
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย	23.133	1.302	22.200	1.568	1.77*
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	23.267	1.100	22.867	1.356	.89
ด้านความสามัคคี	23.467	1.060	21.867	2.066	2.67*
รวม 4 ด้าน	90.467	3.270	87.333	4.353	2.23*

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 ปรากฏว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคี สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียน มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคี สูงกว่าการให้ข้อเสนอแนะ ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามคุณธรรมมีน้ำใจนักกีฬา
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized

Control-Group Pretest - Posttest Design

1. การทดสอบก่อนการทดลอง ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 152 คน ตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่ง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาส่งสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 41 คน
 - 1.2 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 73 คน
 - 1.3 นักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 38 คน

ลุ่มนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ในแต่ละระดับในข้อ 1 มาระดับละ 10 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย แล้วลุ่มนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในแต่ละระดับออกเป็นสองกลุ่ม โดยมีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กันโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ซึ่งจะได้นักเรียนในแต่ละระดับ กลุ่มละ 5 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเก็บคะแนนไว้เป็นการทดสอบครั้งแรก
 2. ขั้นตอนการทดลอง ดำเนินการทดลองโดยการใช้อภิจักรรณกลุ่มกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการใช้อภิจักรรณกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันอาทิตย์ที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)
- ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะตามโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา จำนวน 12 ครั้ง ๗ ละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ถึงวันจันทร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ระหว่างเวลา 12.30 - 13.20 น. (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. การทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากทีนักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้วยการใช้กิจกรรมกลุ่ม และการให้ข้อเสนอแนะ

4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาทั้งก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ t - test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน
2. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียนก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ โดยใช้ t - test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน
3. เปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ โดยใช้ t - test แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามีดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคี สูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น คุณธรรม

ความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา
ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
โดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
ของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประยอม เษขัย (2531 : 101 - 102)
ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ
ตนเอง และบุคคลอื่นในกลุ่มดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุณศรี จิงธนาเจริญเลิศ
(2530 : 48) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้
กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวกับเพื่อนได้ดีกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ส่วน สวลี จวนศรี (2531 : 48) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา
ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม
"ผิวศรีราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนได้รับการสอนโดยใช้
กิจกรรมกลุ่มมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวม และแต่ละด้าน
ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้กิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 3 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาพบว่า
ภายหลังการทดลอง นักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง ปานกลาง และต่ำ
มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม ตลอดทั้งมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับ
กฎเกณฑ์และกติกา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น คุณธรรมความมีน้ำ

ใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาให้สูงกว่าเดิมได้ ทั้งนี้เพราะในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เล่นเกม ตลอดทั้งได้เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง โดยจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน อภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ มีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาความคิด ความรู้สึก ในด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี ซึ่งเป็นลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนในระยะแรกของการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง และนักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง มีความกระตือรือร้น กล้าพูด กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการแสดงบทบาทสมมติ เล่นเกม และศึกษากรณีตัวอย่าง มากกว่านักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ แต่เมื่อดำเนินการทดลองไประยะหนึ่งพบว่า นักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในระหว่างการทดลอง เมื่อนักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง ชักถาม ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยให้คำชมเชย และให้กำลังใจแก่นักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีเกิดความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ทำให้นักเรียนกลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำเห็นแบบอย่าง และปฏิบัติตาม

2. นักเรียนกลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะ มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การให้ข้อเสนอแนะสามารถพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาได้ สอดคล้อง

กับแนวความคิดของ คมเพชร จัตรศุกกุล (2521 : 12 - 13) ที่กล่าวว่า การให้
ข้อสนเทศจะทำให้ผู้ที่ได้รับมีโอกาสรับรู้รายละเอียดบางประการที่จำเป็นต่อการตัดสินใจหรือ
ปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง และมีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้รับข้อสนเทศเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง
ว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างไร จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ มีความ
เข้าใจตนเองได้ถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้การได้รับข้อสนเทศเป็นการเสริมสร้างรากฐานที่ดี
ในการปรับปรุงลักษณะต่าง ๆ ของตนเองให้ดีขึ้นอย่างเต็มที่เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไป
อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 :
68) ที่ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเพิ่มขึ้น
กว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของกลุ่มควบคุมที่ได้รับ
ข้อสนเทศทั้ง 3 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา พบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนทั้ง
3 ระดับ มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา
โดยพบว่า นักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬานกลาง สามารถพัฒนาคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาได้ ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การให้ข้อสนเทศสามารถพัฒนา
คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย
ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี โดยผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรมความ
มีน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียนอ่าน และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย จากการสังเกต
พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจอ่านเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนัก
กีฬาเป็นอย่างดี แม้ว่าในระยะแรกของการทดลอง นักเรียนกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนัก
กีฬาค่ำ จะไม่กล้าพูด ไม่กล้าซักถาม เท่ากับนักเรียนกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง
และกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬานกลาง เมื่อทำการทดลองต่อมาอีกระยะหนึ่ง
พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาค่ำ มีความกระตือรือร้น สนใจในการ

อ่านเอกสาร และเริ่มซักถามมากขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยคอยกระตุ้น และให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา จากนั้นจึงให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา จากลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้าน ความสามัคคีสูงขึ้น

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยส่วนรวม สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคี สูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละ เพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้เป็นบางส่วน

การที่นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้าน การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แม้ว่าวิธีพัฒนา คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นจะแตกต่างกัน เพราะนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาทั้ง 2 ด้าน เหมือนกัน และในขณะที่ทำการทดลองนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจ และซักถาม ประเด็นสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาดังกล่าว ทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬาทั้ง 2 ด้านสูงขึ้นจึงไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม คุณธรรมความมีน้ำ ใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคีสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 : 69) ที่ได้ศึกษาพบว่า การฝึก กิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละ ด้านของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้

ข้อสนเทศทั้ง 3 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา โดยพบว่า นักเรียนทั้ง 3 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาดำของกลุ่มควบคุม

จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม และแต่ละด้านของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะการใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม กรณีตัวอย่าง ด้วยตนเองโดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีการอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมและด้านความสามัคคีร่วมกัน ส่วนการให้ข้อสนเทศ เป็นการแจกเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี ให้นักเรียนอ่าน เมื่อมีข้อสงสัยจึงให้ซักถามเท่านั้น ไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริงจึงมีผลต่อนักเรียนเพียงความเข้าใจเท่านั้น ดังแนวความคิดของ วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร จิตรศุภกุล (2522 : 172) ที่กล่าวว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาได้ดีกว่าการให้ข้อสนเทศ เพราะบุคคลจะได้ประสบการณ์ตรงทำให้บุคคลเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจมากกว่าจะมุ่งให้เกิดการพัฒนาโดยใช้ความรู้เพียงอย่างเดียว

สำหรับการศึกษานี้ มีข้อสังเกตในระหว่างการทดลองคือ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความกระตือรือร้น สนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเป็นอย่างดี และจากการสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความพอใจ สนุกสนาน และเห็นประโยชน์ของการทดลองในครั้งนี้ อย่างไรก็ตามในระยะแรกมีนักเรียนบางคนที่ไม่พร้อม อายุ ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก ผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้น และให้กำลังใจอยู่เสมอ

แต่เมื่อร่วมกิจกรรมไประยะหนึ่ง นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การทดลองสำเร็จลงอย่างราบรื่น

ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความ
กระตือรือร้น สนใจ และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และเห็นว่าข้อสังเกต
ที่แจกให้ได้รับความรู้ ให้อ่านคิด และอ่านสนุก ตลอดทั้งทำให้ทราบถึงแนวทางที่จะนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ในระยะแรก นักเรียนยังไม่กล้าซักถามมากนัก หลังจากผู้วิจัย
กระตุ้นและให้กำลังใจ ทำให้นักเรียนกล้าซักถาม และมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

จากการสอบถามนักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า
การเข้าร่วมกิจกรรมของการทดลองครั้งนี้ได้รับความรู้ สนุก มีประโยชน์ และสามารถนำไป
ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการจัดการเรียนการสอน ควรสอดแทรกคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
ในทุกกลุ่มวิชา เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ของ
นักเรียนประถมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการติดตามผลการศึกษาทดลอง เช่น ทุก ๆ 3 เดือน หรือ
ทุก ๆ 6 เดือน ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้ข้อสังเกต เพื่อศึกษาว่าคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนนั้นเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

2.3 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในด้าน
อื่น ๆ เช่น ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการยอมรับตนเองและบุคคลอื่น เป็นต้น

2.4 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และ
การเสียสละเพื่อส่วนรวม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอง วิสุทธารมณ. "การปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาในตัวนักเรียน," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ. 1 : 7 - 8 ; มกราคม 2523.
- เกษม นครเขตร์. "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับพัฒนาการทางกีฬาของประเทศไทย," วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ. 6 : 28 - 29 ; มกราคม 2523.
- × คมเพชร จิตรศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- จงรัก เขียวแก้ว. ลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬาของเยาวชนไทยพหุกับไทยมุสลิมในโครงการกีฬาเพื่อบูรณาการทางสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- จรินทร์ อินทวิศาลกุล. การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ส่งเสริมและฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง กรมประชาสัมพันธ์. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จริยา วิไลวรรณ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรวมคานแหง, 2521.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. กระบวนการกลุ่ม คู่มือประกอบการเรียนวิชา 325 หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู. พุทธศักราช 2519. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2521.
- จิตรชัย เฉลิมอิสระชัย. การสร้างแบบวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะความมีน้ำใจนักกีฬา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- จันทนา ภาคบงกช. การสอนสังคมศึกษาหน่วย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

รัชชัย โกมารทัต ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ และนิพนธ์ กิตติกุล. ความคิดเห็นของอาจารย์
พลศึกษาต่อการปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาให้นักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณี
ตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.

✓ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521.

ทีศนา แหมมณี และเยาวพา เดชะคุปต์. กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์, 2522.

นพมาศ ตรีกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและมนุษยสัมพันธ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอน
ตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

นฤมล วรรณกุล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

นิตยา เขียงทอง. ผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการยอมรับตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี. ปริทัศน์นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

- นิลบล เพือกขวัญดี. ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความมั่นใจในกีฬาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- บุญศรี จิงธนาเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- บุษงค์ รักเรียน. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ประนอม เคชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์. "พลศึกษาช่วยปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาได้จริงหรือ," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตินาการ. 1 : 35 - 40 ; มกราคม 2521.
- พนม ลีอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ม.ป.ป.
- พวงแก้ว เนตรไกรรักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- พัชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด, 2522.
- เยาวพา เดชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- เยาวภา กันทรวิยากุล. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมมาภิไธยวิทยาคม จังหวัดอ่างทอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,
2528.

ลัดดา แซ่ป้ง. การใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพเพื่อลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
วรศักดิ์ เพียรชอบ. "น้ำใจนักกีฬา," วารสารศึกษา พลศึกษาและสันทนาการ.
6 : 20 - 22 ; มกราคม 2523.

วาสนี ชูสงค์. การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักสูตรภาษาเพื่อ
การสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
วินิจ เกตุขำ และคมเพชร จิตรศุภกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2522.

วีณา วโรตมะวิษุ. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ :
ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง)
พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

_____. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2528.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

ศรไกร รุ่งรอด. การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือ
ของกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ
STAD กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ศุภวดี บุญดวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.

สงเสริมพลศึกษาและสุขภาพ, กอง. "น้ำใจนักกีฬา," วารสารศึกษา พลศึกษาและ
สันติภาพ. 5 : 67 - 72 ; ตุลาคม 2522.

สามัญศึกษา, กรม. "การจัดการศึกษาในปัจจุบัน," พิมพ์ที่ระลึกในงานกรฐิณพระราชทาน.
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 12 พฤษภาคม 2520.

สาลี จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผิ่วศรีราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อัดสำเนา.

สุโขทัย, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
หน่วยที่ 8 - 15. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2530.

สุกิจ ศรีบัณฑ. การแบ่งความรับผิดชอบและการจัดสรรสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่ม.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528. อัดสำเนา.

หฤทัย อภิชาติพงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, ม.ป.ป.

อร่าม เสียนขุนทด. ความคิดเห็นของครูพลศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อ
พฤติกรรมการสอนพลศึกษาด้านการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

อาภรณ์ ราชูพิมพ์. ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะของน้ำใจนักกีฬา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

- Barrow, Harold M. Man and Movement Principles of Physical Education. Philadelphia : Lea and Febiger, 1977.
- Bennett, Margaret E. Guidance and Counseling in Group. New York : McGraw - Hill, 1963.
- Bovyer, George. "Children's Concept of Sportsmanship in the 4th, 5th, and 6th Grade," The Research Quarterly. 34 : 282 - 287 ; October, 1963.
- Bowen, Willber P. and Elmer D. Mitchall. The Theory of Organized Play. New York : As Barnes, 1927.
- Dighton, Lee C. "Small Group Instruction," in The Encyclopedia of Education. New York : The Macmillan Company and Free Press, 1971.
- Frederick, Harbison. "Education for Development," Scientific American. 3 : 209 ; September, 1963.
- Johnson, Marion Lee. "Construction of Sportsmanship Attitude Scales," The Research Quarterly. 40 : 312 - 316 ; May, 1969.
- Loeser, L.H. "Some Aspects of Group Dynamics," International Journal Group Psychotherapy. 1 : 5 - 9 ; 1957.
- Massengale, John D. The Effects of Sportsmanship Instruction on Junior High School Boys. Unpublished Doctor's Dissertation University of New Mexico, 1969.
- Ottaway, A.K.G. Learning Through Group Experiences. London : Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Rogers, Carl F. Encounter Groups. New York : Harper and Row, 1970.
- Shaw, Marvin E. Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1981.
- Smith, Essie Dell. "Sportsmanship Evaluation of Athletes and Non - Athletes in Junior and Senior High School," Dissertation Abstracts International. 38 : 4028-A ; January, 1978.
- Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. "Effect of Marathon Group Experience," Journal of Counseling Psychology. 19 : 466 - 468 ; September, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

← แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา มีทั้งหมด 31 ข้อ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไป้แล้วพิจารณาตามความคิด และความรู้สึกต่อสิ่งที่นักเรียนจะทําจริง ๆ ในสถานการณ์นั้น ๆ คำตอบที่นักเรียนตอบแต่ละข้อ ไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก เพราะทุกคนมีความคิด ความรู้สึก และการกระทำเป็นของตนเอง
3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ โดยทําเครื่องหมาย (X) ให้ตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. ในการแข่งขันบาสเกตบอล ถ้านักเรียนถูกตัดสินทำโทษเนื่องจากกรรมการตัดสินว่านักเรียนเล่นผิดกติกา นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. ยอมรับคำตัดสินนั้นอย่าง ไม่พอใจ
 - ข. ยอมรับคำตัดสินนั้น โดยดี
 - ค. ไม่ยอมรับคำตัดสินนั้น เพราะมั่นใจว่าตนเล่นไม่ผิดกติกา

2. เมื่อมีการจัดกิจกรรมในกลุ่มเพื่อน ๆ นักเรียนคิดว่าในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงอะไรก่อน
 - ก. ความสนุกสนาน
 - ข. ชัยชนะ
 - ค. กฎเกณฑ์และกติกา

3. เมื่อนักเรียนต้องการข้ามถนน ถ้าจะข้ามถนนโดยขึ้นสะพานลอย นักเรียนต้องเดินต่อไปอีกประมาณ 100 เมตร นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. วิ่งข้ามถนนไปเลย เพราะขี้เกียจเดินข้ามสะพานลอย
 - ข. ถ้าถนนว่างก็จะข้ามถนนตรงนั้นเลย แต่ถ้ารถมากก็จะเดินไปข้ามสะพานลอย
 - ค. เดินไปข้ามสะพานลอยเพราะปลอดภัยกว่า

4. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนทะเลาะกันแข่งขันกีฬาทั้ง ๆ ที่ผู้เล่นในทีมของนักเรียนทำผิดกติกาแต่กรรมการไม่เห็น นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. ดีใจที่โรงเรียนของตนชนะ แม้จะเล่นผิดกติกาก็ตาม
 - ข. ดีใจที่โรงเรียนของตนชนะ แต่รู้สึกผิดกับการที่ผู้เล่นทำผิดกติกา
 - ค. ไม่ภูมิใจในชัยชนะครั้งนั้น

5. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนแพ้การแข่งขันกีฬา แม้ว่าผู้เล่นจะพยายามเล่นเต็มที่แล้วก็ตาม นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. เสียใจ แต่ยอมรับว่าโรงเรียนอื่นเล่นดีกว่าโรงเรียนของตน
 - ข. เสียใจ และคิดว่ากรรมการตัดสินไม่ยุติธรรม เข้าข้างโรงเรียนที่ชนะ
 - ค. เสียใจ คิดว่าวันนี้ดวงไม่ดี เสียแพ้

6. ในเวลาพักกลางวัน นักเรียนต้องต่อแถวยาวมากเพื่อซื้ออาหาร และนักเรียนกำลังหิวมาก เพราะไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามา นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. ผากเพื่อนที่เข้าแถวอยู่แล้วช่วยซื้อให้ด้วย
 - ข. แทรกแถวตัดหน้าคนอื่น
 - ค. เข้าแถวตามระเบียบถึงแม้จะหิว

7. ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาคนหนึ่ง และทราบกฎเกณฑ์ กติกาเป็นอย่างดี เมื่อลงสนามทำการแข่งขัน นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามเล่นให้ทีมของตนชนะ
 - ข. ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาของการเล่นโดยเคร่งครัด
 - ค. คอยฉวยโอกาสเมื่อทีมของตนได้เปรียบคู่ต่อสู้

8. เมื่อนักเรียนไปเชียร์กีฬา ซึ่งมีโรงเรียนหลายโรงเรียนมาร่วมแข่งขัน และมีกองเชียร์ของแต่ละโรงเรียนไปเชียร์นักกีฬาของตน นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. เชียร์เฉพาะทีมของตนเท่านั้น
 - ข. ปรานีเอให้กับผู้เล่นทุกคนที่เล่นได้ดี
 - ค. ให้อ้า เมื่อผู้เล่นของทีมอื่นเล่นพลาด

9. นักเรียนคิดว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา ทั้งในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนคืออะไร
 - ก. การสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
 - ข. ชัยชนะ
 - ค. ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

10. หลังจากเสร็จสิ้นการแข่งขันกีฬา ซึ่งนักเรียนเป็นผู้เล่นคนหนึ่งปรากฏว่าทีมของนักเรียนแพ้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. เสียใจ และคิดแก้ตัวใหม่
 - ข. เสียใจ และคิดว่าฝ่ายตรงข้ามโกงการแข่งขัน
 - ค. เสียใจ แต่ยอมรับและเข้าไปแสดงความยินดีกับทีมชนะ

11. ประสิทธิ์เป็นนักเรียนรุ่นพี่ เป็นนักยิงปองที่เก่งที่สุดของโรงเรียน เมื่อมาแข่งขันกับนักเรียนซึ่งเป็นรุ่นน้อง ผลการแข่งขันปรากฏว่านักเรียนชนะ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
 - ก. พุดกับประสิทธิ์ว่า "คนเก่งก็มีสิทธิ์แพ้"
 - ข. เข้าไปจับมือประสิทธิ์ตามมารยาท
 - ค. เข้าไปจับมือประสิทธิ์ และแสดงความเคารพในฐานะรุ่นพี่

12. ครูจัดให้มีการประกวดเรียงความ เรื่องโรงเรียนของเรา นักเรียนสมัครเข้าแข่งขัน และต้องการรางวัลมาก นักเรียนคิดว่าอย่างไร
 - ก. ให้พี่เขียนเรียงความให้
 - ข. ทำด้วยตนเองถึงแม้จะแพ้และไม่ได้รางวัลก็ตาม
 - ค. เขียนด้วยตนเอง แต่ถ้าตรงไหนนึกไม่ออกก็จะให้พี่เขียนให้

13. ผลการสอบทุกครั้ง นักเรียนและพรทิพย์จะได้คะแนนใกล้เคียงกันเสมอ เมื่อใกล้จะสอบปลายภาค นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- อ่านหนังสืออย่างหนักเพราะกลัวแพ้พรทิพย์
 - ชวนพรทิพย์มาอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบด้วยกัน
 - ชวนพรทิพย์คุยเวลาพรทิพย์ดูหนังสือสอบ
14. ในขณะที่นักเรียนกำลังเดินอยู่หน้าห้องเรียนก็ถูก อาหารนักเรียนชั้น ป. 6 ที่ชอบแกล้งนักเรียนอยู่เสมอวิ่งมาชน จนทำให้นักเรียนล้มกระแทกกับพื้น นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ไปฟ้องครู
 - คอยหาโอกาสแกล้งตอบ
 - ให้อภัย
- ✓ 15. นักเรียนเป็นนักกีฬาของโรงเรียน ได้เข้าแข่งขันกีฬากลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา นักเรียนเล่นพลาด ทำให้แพ้การแข่งขัน นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ไม่อายเพราะยอมรับผลของการแข่งขัน และคิดว่าจะต้องฝึกซ้อมให้มากกว่านี้
 - อาย และรู้สึกว่าเสียหน้ามาก
 - อายแต่ ยอมรับว่าคู่ต่อสู้เล่นได้ดีกว่าจริง ๆ
- ✓ 16. ครูใหญ่ได้แบ่งเขตความรับผิดชอบให้นักเรียนแต่ละชั้นช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนทุกวันก่อนเข้าแถว เมื่อนักเรียนทำความสะอาดในเขตความรับผิดชอบในชั้นของตนเสร็จแล้ว นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ไปวิ่งเล่นกับเพื่อน
 - ไปช่วยนักเรียนชั้นที่เล็กกว่าทำความสะอาด
 - ไปแกล้งคนที่ยังทำความสะอาดไม่เสร็จ

17. ครูให้นักเรียนชั้น ป. 5 ทุกคนช่วยกันเก็บเศษกระดาษรอบ ๆ อาคารเรียนแต่นักเรียน
ไม่ยอมทำ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ก. นั่งคุยกับน้องชั้น ป. 4 ที่มุมอาคารเรียน เพื่อรอเพื่อนทำงานเสร็จ
 - ข. ช่วยเก็บเศษกระดาษ 2 - 3 ชั้น แล้วรีบไปเล่นกับเพื่อน
 - ค. ช่วยเก็บเศษกระดาษจนสะอาดเรียบร้อยเพราะคิดว่าใคร ๆ ก็ต้องทำทุกคน
18. ทางโรงเรียนจะจัดงานวันเด็ก โดยมอบหมายให้นักเรียนชั้น ป. 5 จัดเตรียมสถานที่เพื่อ
จัดกิจกรรม นักเรียนทราบว่าเพื่อนบางคนจะไม่มา นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ก. จะคุยกับเพื่อนถึงความสำคัญของงานวันเด็ก และชวนเพื่อนมาร่วมงานด้วย
 - ข. ไม่มา เพราะเห็นว่าเพื่อนไม่มา
 - ค. จะมา เพราะกลัวครูตำหนิ
19. ครูมอบงานให้นักเรียนเป็นกลุ่ม พิชัยซึ่งเป็นเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนไม่มา เมื่อนักเรียนทำงาน
ในส่วนของตนเสร็จแล้ว นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ก. ช่วยทำงานในส่วนของพิชัยด้วย
 - ข. เดินดูคนที่ยังทำงานไม่เสร็จ
 - ค. ออกไปเล่น เพราะถือว่าทำงานในส่วนที่รับผิดชอบเสร็จแล้ว
20. นักเรียนเดินผ่านไป เห็นถังขยะในห้องเรียน เต็มล้นออกมานอกถังและไม่มีใครนำไปทิ้ง
นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ก. ไปบอกเวรประจำวันให้มาทำ
 - ข. เดินผ่านไป โดยไม่สนใจ
 - ค. นำถังขยะไปทิ้งทิ้ง ๆ ที่ไม่ใช่เวรทำความสะอาดของตน

21. ในสัปดาห์แห่งการทำความสะอาด ทางโรงเรียนได้เชิญชวนให้นักเรียนช่วยกันรักษา
ความสะอาดของโรงเรียน สาธารณสถาน และทำความสะอาดบ้านเรือนของตน นักเรียน
คิดว่าจะทำอย่างไร
- เชิญชวนเพื่อน ๆ ให้อยู่ร่วมกันรักษาความสะอาดทั้งที่บ้าน โรงเรียน และวัด
 - ปฏิบัติตามปกติ เพราะคิดว่ารักษาความสะอาดทุกวันอยู่แล้ว
 - หาทางหลีกเลี่ยง เพราะไม่อยากทำความสะอาด
22. นักเรียนเป็นคนที่เรียนเก่งมาก เมื่อถึงเวลาใกล้สอบ เพื่อน ๆ ขอให้นักเรียนช่วยติวให้
นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ปฏิเสธว่า ตนยังไม่ได้อ่านหนังสือเลย ยังติวให้ไม่ได้
 - บอกว่าช่วงนี้ยังไม่ว่าง ให้เพื่อน ๆ อ่านหนังสือเองไปก่อน
 - รับปากว่าจะติวให้ แต่ขออ่านหนังสือให้จบก่อน
23. บ้านของวิภา ถูกไฟไหม้ ทางโรงเรียนจึงขอให้นักเรียนและผู้ปกครองบริจาคสิ่งของต่าง ๆ
เพื่อนำไปช่วยเหลือ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- รับสิ่งของมาบริจาค และชักชวนให้คนอื่น ๆ บริจาคด้วย
 - รับสิ่งของมาบริจาคเพื่อครูและเพื่อนจะได้ชมเชย
 - ไม่บริจาค เพราะเห็นว่าไม่สำคัญ ถ้าเราไม่บริจาคคนอื่นก็บริจาคให้เอง
24. โรงเรียนของนักเรียนงดการเรียนการสอน เพื่อแข่งขันกีฬาเป็นเวลา 2 วัน นักเรียน
คิดว่าจะทำอย่างไร
- ไม่มาโรงเรียน เพราะไม่อยากตื่นเช้าอยู่แล้ว
 - มาโรงเรียนวันเดียว และมาครึ่งวัน โดยอ้างว่าไม่ชอบดูกีฬา
 - มาโรงเรียนเพื่อเชียร์กีฬาทั้งสองวัน

25. ในการจัดป้ายนิเทศวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครูมอบหมายให้นักเรียนในห้องช่วยกันจัดป้ายนิเทศโดยหาพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจต่าง ๆ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- แบ่งหน้าที่กัน แล้วต่างคนต่างทำในส่วนของตน
 - แบ่งหน้าที่กัน แล้วช่วยกันทำงานจนสำเร็จ
 - แบ่งหน้าที่ให้เฉพาะคนที่เก่ง ๆ ทำ เพราะป้ายนิเทศจะได้ออกมาดี
26. มีการทำถนนเข้าหมู่บ้านของนักเรียน ชาวบ้านได้มาช่วยกันทำอย่างพร้อมเพรียง นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- ไม่ได้ออกมาช่วย เพราะเห็นว่าถนนไม่ได้ผ่านหน้าบ้านตน
 - ออกไปช่วยทำบ้างจะได้ไม่ใคร่ใครว่า
 - ออกไปช่วยทำจนเสร็จด้วยความเต็มใจ ถึงแม้ตัวจะเล็กก็ตาม
27. ในการทำงานกลุ่ม เมื่อผลงานออกมาไม่ดี ถูกครูตำหนิ นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- บอกครูว่าในส่วนที่ผิดนั้น ไม่ใช่หน้าที่รับผิดชอบของตน
 - อยู่เฉย ๆ เพราะถือว่าตนไม่ได้ทำงานพลาด
 - ยอมรับผลงานนั้นร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม
28. โรงเรียนประกาศเชิญชวนให้นักเรียนมาช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ในวันวิสาขบูชา นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- มาช่วยพัฒนาโรงเรียนด้วยความเต็มใจ
 - มาช่วยพัฒนาโรงเรียน เพราะเห็นเพื่อน ๆ มากันหลายคน
 - ไม่มาช่วย โดยอ้างว่าบ้านอยู่ไกล

29. ในชั่วโมงวิชาภาษาไทย ครูต้องการให้นักเรียนไปค้นคว้าเรื่องประวัติสุนทรภู่ โดยให้นักเรียนเลือกจะทำงานเดี่ยว หรืองานกลุ่ม นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- เลือกทำงานเดี่ยว เพราะจะได้ไม่ต้องเกี่ยงกันทำกับเพื่อน
 - เลือกทำงานกลุ่ม เพราะทำหลาย ๆ คนสนุกกว่า
 - เลือกทำงานกลุ่ม จะได้ช่วยเหลือกันในการทำงาน
30. วจี ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นของนักเรียน บ่นว่าเป็นไข้เลือดออกอยู่โรงพยาบาล นักเรียนคิดว่า จะทำอย่างไร
- รอให้วจีกลับมาเรียนแล้วค่อยถามอาการ
 - รอให้วจีหายก่อนแล้วค่อยไปเยี่ยม เพราะกลัวติดเชื้อ
 - ชวนเพื่อน ๆ ไปเยี่ยมวจีทันทีที่ทราบข่าว
31. ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องช่วยกันจัดป้ายนิเทศ เรื่องวันแม่ ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าห้อง นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร
- มอบหมายให้เฉพาะคนที่เก่ง ๆ ช่วยทำเท่านั้น เพราะกลัวผลงานออกมาไม่ดี
 - แบ่งงานให้ทุกคนรวมทั้งตัวนักเรียนด้วย ให้ช่วยกันทำตามความสามารถของตน
 - ให้ทุกคนช่วยกันจัดป้ายนิเทศโดยไม่ต้องแบ่งหน้าที่ว่าใครต้องทำอะไร

ตาราง 6 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
	<u>ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา</u>		<u>ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม</u>
		16	3.52
1	3.41	17	3.67
2	2.46	18	3.59
3	2.49	19	3.67
4	2.70	20	3.59
5	3.49	21	4.22
6	2.34	22	3.49
7	3.92	23	3.12
	<u>ด้านความเป็นผู้รักแพ้ รู้จักชนะ</u>		<u>ด้านความสามัคคี</u>
	<u>รู้จักถอย</u>		
8	3.40	24	3.62
9	4.46	25	3.55
10	4.87	26	3.59
11	2.81	27	4.57
12	3.85	28	3.32
13	4.22	29	2.72
14	2.42	30	5.57
15	2.52	31	2.19

ภาคผนวก ข

1. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
2. โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1 วันพุธ ที่ 4 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	การปรุมนิเทศ		1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3. เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "เปิดดวงใจ" เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษที่เป็นชิ้นส่วนของรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกับนักเรียนดังนี้ แผ่นกระดาษที่นักเรียนทุกคนได้รับเป็นชิ้นส่วนของหัวใจ แต่ยังเป็นหัวใจที่ไม่สมบูรณ์ ให้

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				นักเรียนนำชิ้นส่วนที่ตนได้รับไปต่อกับชิ้นส่วนของนักเรียนอีก 2 คนที่เป็นส่วนหนึ่งของหัวใจดวงเดียวกันตนเมื่อพบแล้วให้เชื่อมชิ้นส่วนหัวใจเข้าด้วยกัน ด้วยกระดาษกาว 1.4 ให้นักเขียนชื่อนามสกุล ลงในหัวใจของตน แล้วให้สัมภาษณ์ซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว อุปนิสัย ความรู้สึกขณะทำกิจกรรมนี้ เป็นต้น โดยใช้เวลา 10 นาที 1.5 ผู้วิจัยจับฉลากหมายเลขหัวใจเมื่อตรงกับหัวใจใครให้

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				ออกมารายงานผล การสัมภาษณ์เพื่อน 1.6 ให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นจาก กิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1.6.1 ความรู้สึกที่มี ต่อกิจกรรม เปิดดวงใจ 1.6.2 ข้อคิดและ ประโยชน์ที่ได้ จากกิจกรรม เปิดดวงใจ 2. ผู้วิจัยแจกตารางการฝึก กิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยอธิบายความ หมายและลักษณะของ "คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬา"

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการเข้า ร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อ พัฒนาคุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถามข้อ ข้องใจ และปัญหา ต่าง ๆ เกี่ยวกับการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกัน สรุปความหมายและลักษณะ ของคุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬา และจุดมุ่งหมาย ของการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
ครั้งที่ 2 วันศุกร์ ที่ 6 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับและ ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์และ กติกา	เกม "ห้ามฝ่าฝืน กฎ"	เพื่อให้นักเรียน มีคุณธรรมความมีน้ำ ใจนักกีฬาด้านการ รู้จัก ยอมรับและ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกติกา ในการ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 11 ผู้วิจัย ดำเนินการทดลองโดยใช้ กิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ ก. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับ นักเรียนเพื่อนำเข้าสู่ หัวข้อเรื่องที่จะ ปฏิบัติ
ครั้งที่ 3 วันอังคาร ที่ 10 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้านความสำคัญ ของการยอมรับ และปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของ สังคม	บทบาทสมมติ เรื่อง "อย่าลัด คิว"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับ กฎเกณฑ์และกติกา และปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของสังคม	ข. ขั้นตอนการ ผู้วิจัยชี้แจงกฎเกณฑ์ กติกา และวิธี ปฏิบัติกิจกรรม และให้นักเรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์ ภายในกลุ่ม และมีส่วน ร่วมในการแก้ปัญหา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4 วัน พฤษภาคม ที่ 12 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬาด้าน ความเป็นผู้รู้จัก แพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	เกม "มาแข่งกัน วิ่ง 4 ขา"	เพื่อให้ตระหนัก ถึงความสำคัญของ คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านความเป็น ผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	ค. ขึ้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียน อภิปรายและสรุปสิ่งที่ เรียนรู้ร่วมกันและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมที่
5 วัน เสาร์ ที่ 14 พ.ย. เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬาด้าน การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักถอย ในการ แข่งขัน	เกม "ผู้แพ้ ผู้ชนะ"	เพื่อให้ให้นักเรียน ยอมรับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬาด้าน การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักถอย	<u>ประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือใน การปฏิบัติกิจกรรมของ นักเรียน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6 พ.ย. ที่ 18 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา การให้อภัย ต่อกัน	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ไม่เป็นไร"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการให้อภัยต่อกัน	
7 วัน เสาร์ ที่ 21 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "จะช่วย บริจาคดีไหม"	เพื่อให้นักเรียน รู้จักคุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬาด้านการ ให้และการเสียสละ เพื่อส่วนรวม	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8 วันพุธ ที่ 25 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ไทยช่วย ไทย"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	
9 วัน ศุกร์ ที่ 27 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	บทบาทสมมติ เรื่อง "มาช่วย กันพัฒนา โรงเรียนของ เรา"	เพื่อให้นักเรียน เกิดความรู้สึกใน คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านการ เสียสละเพื่อส่วนรวม	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10 วันอาทิตย์ ที่ 29 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี	เกม "ช่วยกัน สร้างบ้าน"	เพื่อให้นักเรียน เกิดคุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความสามัคคีในการ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	
11 วันพฤหัสบดี ที่ 3 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี	บทบาทสมมติ เรื่อง "นกกระจาบและ นายพราน"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสามัคคี	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12 วันอา ทิตย์ ที่ 6 ธ.ค. 2535 เวลา 50 นาที	ปัจฉิมนิเทศ		เพื่อให้นักเรียน ได้ร่วมกันอภิปราย และสรุปการเรียนรู้ ที่ได้จากกิจกรรมกลุ่ม เกี่ยวกับคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็น วงกลม หันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและ ทบทวนเกี่ยวกับความหมาย และลักษณะของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา 3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การ ยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้รู้จักชนะ รู้จักถอย และเสียสละเพื่อ ส่วนรวม และความสามัคคี

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมาย และลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
3. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "เปิดดวงใจ" เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ให้นักเรียนทุกคน เข้าแถวเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
- 1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษที่เป็นชิ้นส่วนของรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกับนักเรียน ดังนี้
 - 1.3.1 แผ่นกระดาษที่นักเรียนทุกคนได้รับเป็นชิ้นส่วนของหัวใจแต่ยังเป็น

หัวใจที่ไม่สมบูรณ์

- 1.3.2 ให้นักเรียนนำชิ้นส่วนที่ตนได้รับไปต่อกับชิ้นส่วนของนักเรียนอีก 2 คน ที่เป็นส่วนหนึ่งของหัวใจดวงเดียวกับตน เมื่อพบแล้วให้ เชื่อมชิ้นส่วนหัวใจเข้าด้วยกันด้วยกระดาษกาว

1.4 ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ลงในหัวใจของตน แล้วให้สัมภาษณ์ซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว อุปนิสัย ความรู้สึกขณะกิจกรรมนี้ เป็นต้น โดยใช้เวลา 10 นาที

1.5 ผู้วิจัยจับฉลากหมายเลขหัวใจ เมื่อตรงกับหัวใจของใครให้ออกมารายงาน ผลการสัมภาษณ์เพื่อน

1.6 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1.6.1 ความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมเปิดดวงใจ

1.6.2 ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมเปิดดวงใจ

2. ผู้วิจัยแจกตารางการฝึกกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจ และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย ลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

อุปกรณ์

1. กระดาษสีต่าง ๆ ตัดเป็นรูปหัวใจ
2. กระดาษขาว
3. ปากกา
4. ตารางการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ครั้งที่ 2

เกม "ห้ามฝ่าฝืนกฎ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้คุณธรรมความมีน้ำใจนึกถึงด้านการรู้จัก ยอมรับ และปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์และกติกา ในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ร่วมกันจะต้องมีการ กำหนดกฎเกณฑ์และกติกา ซึ่งทุกคนจะต้องให้การยอมรับและปฏิบัติตาม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ชื่อว่า "ห้ามฝ่าฝืนกฎ"
 - 2.2 ให้นักเรียนทุกคนนำของมาแต่ละ 1 ชิ้น เป็นของไม่มีค่าแล้วนำไปซ่อนไว้ภายในบริเวณห้องที่จัดกิจกรรม โดย ไม่บอกให้ใครทราบ
 - 2.3 เมื่อได้ยินเสียงนกหวีด ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่ม จับข้อมือเพื่อนไว้และเริ่มไปหาของชิ้นแต่ละคนซ่อนไว้ในที่ต่าง ๆ โดยใช้เวลาน้อยที่สุด
 - 2.4 กลุ่มใดที่นำของมาได้ครบ ให้รีบนำมายาวางไว้ที่หน้ากลุ่มของตนแล้วร้อง "ไชโย"

3. ผู้วิจัยกำหนดกฎเกณฑ์และกติกา ดังนี้

3.1 เวลาไปหาของที่ซ่อนไว้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับข้อมือเพื่อนไว้ไม่ให้หลุดจากกัน และห้ามพูดคุยกันอย่างเด็ดขาด แต่อนุญาตให้ใช้ท่าทางบอกใบ้ได้บ้าง เช่น พยักหน้า ล่ายศีรษะ บัญปากไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นต้น และในการช่วยกันหาของนี้ นักเรียนจะต้องมีน้ำใจต่อกันทั้งเพื่อนในกลุ่มเดียวกันและกลุ่มอื่น คือไม่ยื้อยุด จุดกระชากกันอย่างรุนแรง หรือกลั่นแกล้งเพื่อน

3.3 ทุกกลุ่มต้องพยายามหาของมาให้ครบ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาอย่างเคร่งครัด โดยใช้เวลาให้น้อยที่สุด กลุ่มใดสามารถหาของที่ซ่อนไว้มาได้ครบก่อนถือว่าชนะ

4. ผู้วิจัยให้สัตยาบันทวิศเริ่มการแข่งขัน

ค. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายหลังจากจบกิจกรรม ในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร กับการต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาในการทำกิจกรรมอย่างเคร่งครัด

1.2 การไม่ยอมรับ และไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาจะเกิดผลอย่างไร ในการทำกิจกรรมนี้

1.3 ผู้ที่ไม่ยอมรับและไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาของสังคม จะมีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมหรือไม่ อย่างไร

2. ให้นักเรียนสรุปถึงการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา

อุปกรณ์

1. สิ่งของต่าง ๆ ของนักเรียน
2. นกหวีด

ประเมิณผล

1. สั้งเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สั้งเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

บทบาทสมมติ เรื่อง "อย่าลืมหัก"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งทุกคนจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขในการดำรงชีวิตในสังคม

ข. ขั้นดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยวิธีขอลาสาสมัคร
2. แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยให้สังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง
5. เมื่อผู้แสดงพร้อม จึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทของแต่ละคน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่แสดงจบแล้ว

ค. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ถ้านักเรียนทุกคนไม่ยอมเข้าคิวเพื่อซื้ออาหารจะเกิดผลอย่างไร
 - 1.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับคนที่ยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น คนที่เข้าคิวซื้อของ ผู้ดูแลหรือผู้เชียร์กีฬาอย่างสุภาพ เป็นต้น
 - 1.3 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับคนที่ไม่ยอมรับ และไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น ลัดคิวเพื่อซื้อของ ให้อา ขว้างปาสิ่งของ แสดงความไม่พอใจในการเชียร์กีฬา เป็นต้น
 - 1.4 ประโยชน์ของการยอมรับ กฎเกณฑ์และกติกาและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อการยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

อุปกรณ์

1. เอกสารการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "อย่าลัดคิว"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง "อย่าลัดคิว"

เวลาเที่ยงของทุกวัน บริเวณโรงอาหารจะแน่นขนัดไปด้วยนักเรียนที่เบียดเสียดกันเข้าไปซื้ออาหารมารับประทาน แม้ว่าโรงเรียนมีกฎข้อบังคับว่า "ให้นักเรียนเข้าแถวเพื่อความสะดวกและความเป็นระเบียบเรียบร้อยก็ตาม" เกียรติเป็นนักเรียนคนหนึ่ง เลิกเรียนช้ากว่านักเรียนห้องอื่นจึงมาถึงโรงอาหารช้า เขาจึงเดินไปเข้าคิวเพื่อซื้ออาหาร ทันใดนั้น เอก ซึ่งเป็นนักเรียนอีกห้องหนึ่งได้เดินมาหาแม่ค้าด้วยท่าทางนุ่งเลง แล้วสั่งให้แม่ค้านำข้าวไปส่งที่โต๊ะ 5 จาน เกียรติหันไปมองจึงได้เห็นเพื่อน ๆ ของเอกนั่งรออยู่อีก 4 คน และกำลังร้องรำทำเพลงกันอยู่อย่างสนุกสนาน เมื่อเอกเดินไปรอที่โต๊ะ เกียรติจึงพูดกับแม่ค้าให้ตักอาหารให้คนที่เข้าแถวอยู่ก่อน เพราะทุกคนล้วนแล้วแต่หิวด้วยกันทั้งนั้น มีหน้าซำก็มายืนต่อคิวอยู่นานแล้ว แม่ค้าตกลองตักอาหารให้คนที่เข้าแถวอยู่ก่อน และเมื่อมาถึงเกียรติขณะที่เกียรติกำลังจะรับจานข้าวจากแม่ค้า เอกได้เดินมาแย่งข้าวจากมือของเกียรติไปเฉย ๆ เกียรติหันไปต่อว่าเอก แต่เอกไม่สนใจ กลับเร่งแม่ค้าให้ตักให้เพื่อน ๆ อีก 4 จาน เพราะพวกตนหิวมาก และทำท่าจะเดินกลับไปโต๊ะ เกียรติเห็นดังนั้นจึงดึงแขนเอกไว้แล้วชี้แจงว่าอาหารจานนั้นเป็นของตน เพื่อน ๆ ของเอกอีก 4 คน กรูกันเข้ามาหมายจะทำร้ายเกียรติ แต่มีเหตุพรุซิ่งเห็นเหตุการณ์โดยตลอด ได้วิ่งไปแจ้งให้ครูเวรมาระงับเหตุการณ์ได้ทัน เอกกับเพื่อนจึงโดนครูเวรทำโทษด้วยการให้ทำความสะอาดโรงอาหาร

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของ "เกียรติ"

สมมติให้ฉันชื่อเกียรติ เวลาพักเที่ยงฉันลงมารับประทานอาหารช้ากว่านักเรียนห้องอื่น เมื่อมาถึงโรงอาหารจึงไปเข้าแถวเพื่อซื้ออาหาร ระหว่างนั้นเอกซึ่งเป็นนักเรียนอีกห้องหนึ่งได้เดินลัดคิว มาสั่งให้แม่ค้าตักข้าวให้ 5 จาน ฉันจึงหันไปมองเห็นเพื่อนของเอกนั่งรออยู่อีก 4 คน ทำให้ฉันรู้สึกว่าเขาทำไม่ถูกต้องจึงบอกให้แม่ค้าตักข้าวให้คนที่เข้าแถวอยู่ก่อนตามลำดับ ขณะที่ฉันกำลัง

จะรับงานข้าวจากแม่ค้า เอกเดินเข้ามาแย่งงานข้าวของฉันไป ฉันรู้สึกไม่พอใจจึงดึงแขนของเอกไว้ และชี้แจงว่าอาหารจานนั้นเป็นของฉัน เพื่อน ๆ ของเอกจึงกรูกันเข้ามาเพื่อจะทำร้ายฉันพอดีครูเวรมาเรื่องจึงยุติ

บทบาทของ "เอก"

สมมติให้ฉันชื่อเอก ฉันลงมารับประทานอาหารเที่ยงกับเพื่อนอีก 4 คน เห็นคนต่อแถวซื้ออาหารยาวมาก ฉันไม่อยากรอเพราะกำลังหิวจึงเดินไปบอกแม่ค้าให้ตัดข้าวให้ฉันและเพื่อน ๆ ก่อน แล้วเดินกลับไปรอที่โต๊ะไม่เห็นแม่ค้านำข้าวมาส่งให้ จึงเดินกลับไปดูพบว่าแม่ค้าตัดข้าวให้เกียรติอยู่ ฉันจึงแย่งงานข้าวมาจากเกียรติและหันไปสั่งข้าวจากแม่ค้าอีก 4 จาน แล้วจึงจะเดินไปที่โต๊ะ แต่โดนเกียรติดึงแขนไว้ ฉันรู้สึกโกรธจึงคิดจะทำร้ายเกียรติพอดีครูเวรมา ฉันกับเพื่อนจึงถูกพาโทษให้ทำความสะอาดโรงอาหาร ก่อนรับประทานอาหาร

บทบาทของแม่ค้า

สมมติให้ฉันเป็นแม่ค้าขายข้าวที่โรงเรียน เวลาเที่ยงจะมีนักเรียนมาเข้าแถวเพื่อซื้อข้าวรับประทานมากมาย ฉันจึงรับตัดให้ มีนักเรียนชื่อเอกเดินลัดคิวเข้ามาสั่งข้าว 5 จาน พอดีกับค.ช.เกียรติ นักเรียนอีกคนหนึ่งบอกฉันว่าควรตัดให้กับคนที่เข้าแถวอยู่ก่อน เพราะทุกคนล้วนแต่หิวกันทั้งนั้น ฉันเห็นว่าเป็นการถูกต้องจึงตัดข้าวให้คนที่ต่อแถวก่อน

บทบาทของเพื่อนเอก 4 คน

สมมติพวกเรา 4 คน เป็นเพื่อนของเอก กำลังนั่งร้องเพลงกันอย่างสนุกสนานรอเอกไปสั่งข้าว เห็นเกียรติดึงแขนเอกไว้ จึงคิดจะเข้าไปช่วยเอกทำร้ายเกียรติ

บทบาทของเพ็ญพร

สมมติให้ฉันชื่อ เพ็ญพร เป็นนักเรียนหญิงคนหนึ่งซึ่งนั่งรับประทานอาหารที่โรงอาหาร เห็นเหตุการณ์ระหว่างเอกกับเกียรติโดยตลอด ฉันคิดว่าจะต้องเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นแน่ ๆ ฉันจึงรีบวิ่งไปบอกครูเวร

บทบาทของครูเวร

สมมติให้ฉันเป็นครูเวรประจำวันนี้ ขณะที่ฉันกำลังเดินดูความเรียบร้อยอยู่ ค.ณ.เพ็ญพร ได้เข้ามาบอกว่ามีนักเรียนทะเลาะกันที่โรงอาหาร ฉันจึงรีบมาหาสาเหตุ เมื่อทราบว่าเอก กับเพื่อนเป็นฝ่ายผิด ฉันจึงทำโทษโดยให้ทำความสะอาดโรงอาหารให้เสร็จก่อนรับประทานอาหาร

ครั้งที่ 4

เกม "มาแข่งกันวิ่ง 4 ขา"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาและความเป็น

ผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง ความสำคัญของความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ชื่อว่า "มาแข่งกันวิ่ง 4 ขา"
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เชือกผูกข้อเท้าคนกลางทั้งสองข้างกับข้อเท้าของคนด้านนอก แล้วเริ่มออกเท้าพร้อมกัน กลุ่มใดถึงเส้นชัยก่อนถึงว่าชนะ
3. ใช้เชือกผูกข้อเท้าของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
4. ให้สัญญาณเริ่มกิจกรรม

ค. ขั้นสรุป

1. เมื่อจบกิจกรรมให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 กลุ่มชนะ มีความรู้สึกอย่างไร

กลุ่มแพ้ มีความรู้สึกอย่างไร

1.2 ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนก้าวเท้าไม่พร้อมกันทำให้แพ้การแข่งขัน
นักเรียนจะทําอย่างไรกับเพื่อนคนนั้น

2. ให้นักเรียนสรุปถึงความรู้สึกในความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และ
ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

อุปกรณ์

1. เชือก
2. นกหวีด

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

เกม "ผู้แพ้ ผู้ชนะ"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง การแพ้ การชนะ และ การให้อภัยกันในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งในการแข่งขันกีฬา

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ที่เหลือ 1 คน ให้เป็นผู้สังเกตการณ์
2. ผู้วิจัยชี้แจงหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ โดยให้คอยสังเกตพฤติกรรมและปฏิกริยาของนักเรียนที่ทำกิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 ความร่วมมือในการแข่งขัน
 - 2.2 ปฏิกริยาของนักเรียนขณะแข่งขัน และหลังจากสิ้นสุดการแข่งขัน
3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนยอมรับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ดังนี้
 - 3.1 เกมชื่อว่า "ผู้แพ้ ผู้ชนะ"

3.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งคนที่แข็งแรงเพื่อเป็นอัศวิน ให้เข้าไปอยู่ในวงล้อมของข้าศึก ซึ่งจับมือล้อมวงกันอย่างแน่นหนา เพื่อไม่ให้อัศวินออกมาได้

4. ผู้วิจัยกำหนดกติกา ดังนี้

ผู้ที่ เป็นอัศวินต้องพยายามใช้กำลังฝ่าวงล้อมของข้าศึกออกมา กลุ่มไหนทำได้ก่อนถือว่าชนะ ส่วนกลุ่มไหนที่อัศวินของตนไม่สามารถฝ่าวงล้อมของข้าศึกออกมา ได้ถือว่าแพ้ แล้วจึงเปลี่ยนตัวอัศวินใหม่เพื่อเริ่มเล่นอีกจนกว่าจะได้กลุ่มชนะ 3 ครั้ง

5. ให้สัญญาเริ่มการแข่งขัน

ค. ขั้นสรุป

1. เมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน ให้ผู้สังเกตการณ์ รายงานผลการสังเกต และให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 กลุ่มที่ชนะการแข่งขัน มีความรู้สึกอย่างไร

กลุ่มที่แพ้การแข่งขัน มีความรู้สึกอย่างไร

1.2 ผู้ที่เป็นอัศวิน และผู้ที่ เป็นข้าศึกมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อมีการปะทะกัน

อย่างรุนแรง

1.3 ในการให้ปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ หรือในการแข่งขันก็พามีคุณธรรม

อะไรที่สำคัญ

2. ให้นักเรียนสรุปผลของการแข่งขัน ซึ่งทำให้นักเรียนรู้จักการแพ้ การชนะ การให้อภัยต่อกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

อุปกรณ์

ไม่มี

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

กรณีตัวอย่างเรื่อง "ไม่เป็นไร"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการให้ภัย

ต่อกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกบัตรกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไม่เป็นไร" เพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษา และแสดงความคิดเห็น

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 เด็กชายมนัส เป็นคนอย่างไร

1.2 ถ้าเด็กชายมนัสไม่รู้จักการให้ภัยเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

1.3 ในเรื่องนี้มีเหตุการณ์ตอนใดบ้างที่แสดงถึงคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬาด้านการให้อภัยต่อกัน

1.4 ประโยชน์และความสำคัญของการให้อภัยต่อกัน

2. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของคุณธรรมด้านการให้อภัยต่อกันและผู้วิจัยสรุป
เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการให้อภัยต่อกัน

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไม่เป็นไร"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนในการศึกษากรณีตัวอย่าง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง "ไม่เป็นไร"

ค.ช.มนัส ซื้อจักรยานใหม่เอี่ยมคันหนึ่ง จากเงินที่สะสมไว้นานแล้วและเล็งวันและนัยเป็นระเบียบ เขารัก ภูมิใจ และทะนุถนอมรถจักรยานคันนี้มาก ค.ช.มนัส จะเช็ดถูมันจนเป็นมันแวววาววัน

วันหนึ่งหลังจากเลิกเรียนแล้ว ค.ช.มนัสขี่รถไปเที่ยวเล่น ขณะที่กำลังขี่ไปด้วยความเร็ว ตามถนน ทันทีทันใดนั้นเมื่อรถขึ้นคันหนึ่งไถลออกมาจากมุมซอยเล็ก ๆ อย่างกระชั้นชิด ค.ช.มนัส หลบไม่ทัน จึงชนเข้าไปอย่างเต็มแรงจนกระเด็นตกจากรถ บังโคลนรถ ล้อหน้า และที่จับบิดเบี้ยว สีดลอกไปหลายแห่ง ค.ช.มนัสลุกขึ้นยืนและยกรถตั้ง แล้วลูบคลำรถอย่างเสียสละ โดยไม่สนใจ กับอาการบาดเจ็บของตนเองเลย ค.ช.ประสิทธิ์เจ้าของรถเข็นยื่นตะลึงอยู่ ครั้นเห็นค.ช.มนัส ลูบคลำรถอยู่ก็รีบเข้าไปขอโทษพร้อมกับถามว่า "เจ็บตรงไหนบ้าง รถเสียหายมากไหมครับ"

ค.ช.มนัส รู้สึกโกรธและเสียใจมากที่รถเสียหายและตนเองก็ได้รับบาดเจ็บ แต่เนื่องจาก ค.ช.ประสิทธิ์สันทัดในความผิดและขอโทษอย่างสุภาพจึงพูดไม่ออกนั่งอึ้งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วตอบว่า "ไม่เป็นไรครับ" ค.ช.ประสิทธิ์พูดว่า "ผมเสียใจจริงที่เกิดเรื่องเช่นนี้ขึ้น เป็นความผิดของผมเอง แต่ไม่ได้เจตนาเลย มีอะไรจะให้ผมช่วยบ้างไหมครับ"

ค.ช.มนัสตอบว่า "ไม่เป็นไรครับ ผมไม่ได้เจ็บอะไรมาก รถนี้ผมก็พอจะซ่อมเองได้"

ค.ช.ประสิทธิ์ถามว่า "บ้านคุณอยู่ไหน ผมจะไปส่ง" เด็กทั้งสองช่วยกันหามรถจักรยานไปบ้าน หลังจากนั้น เด็กทั้งสองก็กลายเป็นเพื่อนรักกันและไปมาหาสู่กันเป็นประจำ

ค.ช.ประสิทธิ์เรียนหนังสือเก่ง จึงช่วยทบทวนบทเรียนที่ ค.ช.มนัส ไม่เข้าใจให้เสมอ ๆ ทำให้ ค.ช.มนัส เรียนหนังสือดีขึ้น

ครั้งที่ 7

กรณีตัวอย่างเรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการให้และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง การมีน้ำใจต่อกันโดยการเสียสละหรือแบ่งปันสิ่งของ เครื่องใช้จำเป็นให้แก่ผู้อื่น พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

ข. ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม" แล้วให้นักเรียนเลือกว่าจะปฏิบัติอย่างไรเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น เพราะเหตุใด

ค. ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปผลของการให้ และการรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม"

ประเมินผล

สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่างเรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม"

เมื่อโรงเรียนของนักเรียนขอรับบริจาคหนังสือ เสื้อผ้า และสิ่งของอื่น ๆ ที่นักเรียน
 ไม่ใช่แล้ว สูดดาขอร่วมบริจาคด้วยเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น แจ่มจันทร์ ขอบริจาคด้วยเพื่อครูจะได้ชมเชย
 สาธิตไม่บริจาคคิดว่าเก็บไว้ขายจะดีกว่า พิมพ์ไม่บริจาคเพราะเก็บไว้ให้น้องใช้ต่อ กภาพ
 ยังไม่แน่ใจว่าจะบริจาคหรือไม่

นักเรียนจะเลือกทำอย่างไรเมื่ออยู่ในสถานการณ์นี้

ครั้งที่ 8

กรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องรู้จักเสียสละแบ่งปันกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมทั้งยกตัวอย่างการเสียสละเพื่อส่วนรวมพอสังเขป

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกบัตรกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย" เพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ค. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย" แล้ว
 - 1.2 การที่อาวีเชิญชวนให้เพื่อน ๆ ในโรงเรียนช่วยกันบริจาคสิ่งของที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้ประสบทุกข์นั้น นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับการปฏิบัติของอาวี

1.3 ถ้านักเรียนเป็นอาเรียนักเรียนจะทำอย่างไร

2. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการเสียสละเพื่อส่วนรวม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนในการศึกษากรณีตัวอย่าง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย"

มีข่าวทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ว่า ทางภาคใต้ประสบอุทกภัยน้ำท่วมบ้านเรือนเสียหาย ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการไม่มีที่อยู่อาศัย ขาดแคลนอาหาร ทั้งยังเกิดโรคระบาด ทางราชการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

เมื่ออารีรู้ข่าวนี้ จึงเชิญชวนเพื่อน ๆ ในโรงเรียนช่วยกันบริจาคสิ่งของที่จำเป็นให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย เมื่อครูประจำชั้น และครูใหญ่ ทราบเรื่องจึงแต่งตั้งให้นักเรียนชั้นป. 5 เป็นกรรมการดำเนินการ และประสานงานกับทางอำเภอในการรับบริจาค และนำไปช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยต่อไป

ครั้งที่ 9

บทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์ในคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละ
เพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง การเสียสละเพื่อส่วนรวมที่นักเรียนสามารถทำได้
พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างมาพอสังเขป

ข. ขั้นดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยวิธีขอลาสาสมัคร
2. แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคน และเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยให้สังเกตและวิเคราะห์

เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง

5. เมื่อผู้แสดงพร้อม จึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทของแต่ละคน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่แสดงจบแล้ว

ค. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรหลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง

"มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา" แล้ว

1.2 เมื่อทุกคนช่วยกันทำงานเพื่อส่วนรวม จะมีผลอย่างไร

1.3 การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร

1.4 ให้นักเรียนช่วยกันคิดถึงสิ่งที่ตนได้เคยกระทำในเรื่องของการเสียสละ

เพื่อส่วนรวม

2. ให้นักเรียนสรุปถึงความรู้สึกของนักเรียน ในขณะที่ได้กระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อ

เป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียนภายหลังการแสดง

บทบาทสมมติ

บทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา"

เดือนหน้าทางโรงเรียนจะจัดงานฉลองโรงเรียนวันครบรอบ 50 ปี โดยจัดให้มี นิทรรศการและการแสดงขึ้น และได้มีการเชิญแขกผู้มีเกียรติ ผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชม โรงเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงได้ประชุมกันเพื่อหาแนวทางในการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน และให้บรรดาแขก ผู้ปกครองนักเรียนที่มาเยี่ยมชมเกิดความประทับใจ ซึ่งที่ประชุมได้มติให้มีการพัฒนาโรงเรียนให้มีความสะอาด เรียบร้อย สวยงาม ได้มีการตกลงและแบ่งหน้าที่กัน ในการทำงาน พิชิตบ่นขึ้นว่า "เออ.....แล้วทำไมพวกเราต้องทำด้วยละ ในเมื่อมีการโรงเรียนอยู่แล้ว เราเป็นนักเรียนมีหน้าที่เรียนไม่ใช่หรือ..." เนตรทรายจึงตอบว่า "พิชิตพูดแบบนี้ไม่ถูกนะ พูดเหมือนคนไม่มีหัวใจ เราเป็นนักเรียนนะซิ เราถึงควรมีหน้าที่ดูแลรักษาโรงเรียน ให้สวยงามน่าอยู่ เพราะเราใช้ประโยชน์จากโรงเรียนมากกว่าคนอื่น ภารโรงเขาไม่ได้มาเรียนกับเราซักหน่อย เงินเดือนก็ได้นิดเดียวเท่านั้น จะให้เขาทำทุกอย่างได้อย่างไรกัน"

"เราเห็นด้วยกับเนตรทราย ถ้าเราช่วยกันทุกคนจะดีกว่าให้การโรงทำคนเดียวนะ และถ้าโรงเรียนสะอาด สวยงาม น่าอยู่ พวกเราก็พลอยสบายตาสบายใจไปด้วย" มานีนีสนับสนุน พิชิตพยักหน้าเห็นด้วยแล้วพูดว่า "ถ้าอย่างนั้น เราจะทำอะไรกันดีนะ" วราพรเสนอ "เก็บขยะออกจากสนามหญ้า และบริเวณอาคารเรียนให้หมด" "เข้าท่า" มานีนีเห็นด้วย "แล้วรอบ ๆ โรงเรียนล่ะปลูกต้นไม้ดีไหม" ขจีพรเสนอ ทุกคนเห็นด้วย "ปลูกต้นไม้อะไรดีละ" วราพรถาม "ต้นบานชื่น ต้นเข็ม ต้นดาวเรือง ดีไหม" พิชิตเสนอ "เราจะหาต้นไม้มาเอง ที่บ้านเรามีเยอะ" เนตรทรายบอก "พวกเราผู้ชายจะช่วยกันตัดหญ้าและทำแปลงปลูกต้นไม้เอง" พิชิตกล่าว "แล้วเราจะเริ่มทำเมื่อไหร่ดี" มานีนีถาม "ทว่าวันนี้เลย" ทุกคนพูดขึ้นพร้อมกัน แล้วทุกคนก็ไปช่วยกันเก็บขยะที่สนามและอาคารเรียน แล้วนัดกันว่าพรุ่งนี้จะทำแปลงปลูกต้นไม้

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา"

บทบาทของพิชิต

สมมติให้ฉันชื่อ พิชิต เป็นนักเรียนชายคนหนึ่ง เมื่อโรงเรียนของฉันจะจัดงานฉลองโรงเรียนวันครบรอบ 50 ปี ที่ประชุมนักเรียนต้องการพัฒนาโรงเรียน โดยการทำความสะอาด และปลูกต้นไม้ เพื่อให้โรงเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย สวยงาม เพื่อสร้างความประทับใจให้กับแขกผู้มีเกียรติ และผู้ปกครองนักเรียน ฉันไม่เห็นด้วยเนื่องจากหน้าที่นี้ควรเป็นของภารโรง ฉันเป็นนักเรียนควรมีหน้าที่เรียนอย่างเดียว แต่เมื่อเพื่อน ๆ ช่วยกันอธิบายเหตุผลต่าง ๆ ฉันจึงเข้าใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเต็มใจ

บทบาทของเนตรทราย

สมมติให้ฉันชื่อ เนตรทราย เป็นนักเรียนหญิงคนหนึ่ง ฉันชอบช่วยเหลือและทำงานเพื่อส่วนรวมเสมอ เมื่อที่ประชุมนักเรียนมีมติให้นักเรียนช่วยกันพัฒนาโรงเรียนฉันจึงเต็มใจอย่างยิ่ง เมื่อพิชิตซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งเห็นว่างานพัฒนาโรงเรียนนี้เป็นงานสำหรับการโรงเรียนจึงอธิบายให้พิชิตเข้าใจว่าพวกเราทุกคนควรมีหน้าที่ดูแลรักษาโรงเรียนให้สวยงามน่าอยู่ด้วย เพราะเราใช้ประโยชน์จากโรงเรียนมากกว่าคนอื่น

บทบาทของวราพร มาลีนี้ ขจีพร

สมมติให้พวกเรา 3 คน ชื่อ วราพร มาลีนี้ ขจีพร พวกเราเห็นด้วยกับมติของที่ประชุมนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียน พวกเราได้เสนอความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน และเต็มใจเพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนในครั้งนี้ด้วย

ครั้งที่ 10

เกม "ช่วยกันสร้างบ้าน"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณธรรมความมีน้ำใจรักกีฬา ด้านความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้น ๆ สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยความสามัคคี พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

ข. ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ที่เหลือ 1 คน ให้เป็นผู้สังเกตการณ์
2. ผู้วิจัยชี้แจงหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ โดยให้คอยสังเกตพฤติกรรมและปฏิกิริยาของนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 ความสามัคคีของนักเรียนในกลุ่มขณะปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.2 ความร่วมมือของนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม
3. ผู้วิจัยชี้แจงกติกาของเกม ดังนี้
 - 3.1 เกมนี้ชื่อ "ช่วยกันสร้างบ้าน"

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนสร้างบ้านโดยใช้แท่งไม้ซึ่งส่งต่อ ๆ กันไป โดยผู้รับจะต้องแบมือไว้ ห้ามกำมือ หรืออมมือ แล้วนำไปวางไว้ตรงจุดสี่เหลี่ยมที่กำหนดให้เป็นฐานของบ้าน ใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรม 10 นาที

4. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยืนเป็นแถวตอนเรียงหนึ่ง เมื่อได้ยินสัญญาณนกหวีด ให้นักเรียนคนสุดท้ายใช้มือหยิบแท่งไม้ครึ่งละ 1 แท่ง แล้วส่งต่อไปให้คนข้างหน้าซึ่งแบมือรออยู่ จนกระทั่งถึงคนที่อยู่หัวแถว

4.2 เมื่อคนที่อยู่หัวแถวรับแท่งไม้แล้ว ให้รีบวิ่งนำแท่งไม้ไปวางไว้ในกรอบสี่เหลี่ยม เสร็จแล้วกลับมายืนที่เดิม เตรียมรับไม้แท่งใหม่ต่อไป แล้ววิ่งนำไปวางไว้อีก โดยพยายามวางให้ซ้อนเหลื่อมกันเป็นรูปบ้าน

4.3 ในการปฏิบัติกิจกรรมนี้ทุกคนในกลุ่มจะต้องตั้งใจและร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่ และในขณะที่ส่งต่อ ๆ กันไปนั้น ถ้าแท่งไม้หล่นให้ปล่อยทิ้งไว้ห้ามหยิบมาเล่นอีก ให้รับไม้แท่งใหม่ต่อไป

5. ให้สัญญาณนกหวีดเริ่มการแข่งขัน

ค. ขั้นสรุป

1. เมื่อสิ้นสุดการแข่งขัน ให้ผู้สังเกตการณ์รายงานผลการสังเกตและให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 นักเรียนมีวิธีการทำงานอย่างไร จึงทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

1.2 ถ้าขาดความสามัคคีในการปฏิบัติกิจกรรมจะส่งผลอย่างไร

1.3 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรหลังจากปฏิบัติกิจกรรมนี้แล้ว

2. ให้นักเรียนสรุปผลของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสามัคคี และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสามัคคี

อุปกรณ์

1. แท่งไม้ยาว 4"
2. นกหวีด

ประเมิณผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 11

บทบาทสมมติเรื่อง "นกกระจาบและนายพราน"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาและความสามัคคี

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง ความสามัคคี และความสำคัญของความสามัคคี
พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

ข. ขั้นดำเนินการ

1. เลือกผู้แสดงโดยวิธีของอาสาสมัคร
2. แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยสังเกตและวิเคราะห์

เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง

5. เมื่อผู้แสดงพร้อม จึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทของแต่ละคน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่แสดงจบแล้ว

ค. ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปราย และสรุปในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 หลังจากแสดงบทบาทสมมติเรื่อง "นกกระจาบและนายพราน" แล้ว
นักเรียนรู้สึกอย่างไร

1.2 เหตุใดครั้งแรกนกกระจาบจึงหลุดพ้นจากตาข่ายของนายพรานได้

1.3 เหตุใดนกกระจาบจึงถูกนายพรานจับไปเป็นอาหาร

1.4 การแตกความสามัคคีมีผลอย่างไร

2. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของความสามัคคีจากความรู้สึกรู้สึกของตน
และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาและความสามัคคี

อุปกรณ์

บทบาทสมมติเรื่อง "นกกระจาบและนายพราน"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

บทบาทสมมติเรื่อง "นกกะจาบและนายพราน"

มีนกกะจาบฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่ชายป่าใกล้ทุ่งแห่งหนึ่ง นกฝูงนั้นสัญญากันว่า เมื่อไปหากินที่ไหน ถ้าติดต๋ายเข้าก็ให้ทุกตัวบินขึ้นพร้อมกัน พาเอาต๋ายขึ้นไปค้ำไว้บนยอดไม้เสียก่อน แล้วจึงค่อยพากันบินหวนลงมา เราทั้งหลายก็หลุดพ้นจากต๋ายไปได้ อยู่มาวันหนึ่งมีนายพรานเอาต๋ายมาดัก เมื่อมีนกกะจาบฝูงนั้นติดต๋ายของนายพราน นกกะจาบฝูงนั้นก็บินขึ้นพร้อมกัน พาเอาต๋ายของนายพรานขึ้นไปค้ำไว้บนยอดไม้ แล้วบินหวนลงมา นกทั้งหลายก็หลุดพ้นจากต๋ายไปได้ นายพรานก็ไม่ได้นกกลับบ้านซักตัว แต่นายพรานก็ยังคงเพียวดักนกกะจาบดังนี้หลายครั้ง แต่ก็ยังคงไม่ได้นกกลับไปเลย

อยู่มาวันหนึ่ง นกฝูงนั้นบินลงหาอาหารในนาแห่งหนึ่งนกกะจาบตัวหนึ่งบินลงไปเหยียบขานนกกะจาบอีกตัวหนึ่งเข้า นกตัวที่ถูกเหยียบก็โกรธวาทนกับตัวที่เหยียบว่า "ทำไมมาเหยียบขาข้า" นกตัวที่เหยียบจึงว่า "ขอโทษเถอะ พวกเราเป็นนกที่แข็งแรงบินมาได้เร็วจึงไม่ทันเห็น" นกตัวที่ถูกเหยียบว่า "ทนายแน่ เวลาติดต๋ายเราตัวเดียวออกบินแข็งแรงกว่าตัวอื่น ๆ ทั้งหมด" นกตัวที่เหยียบว่า "รูปร่างอย่างเราจะแข็งแรงกว่าเรา เขียวหรือ" นกตัวที่ถูกเหยียบว่า "ไม่เชื่อก็ลองกลิ้งกันดู" แล้วนกทั้งสองก็เลยเกิดตีกันขึ้น นกตัวอื่น ๆ ที่ชอบพอยังไหนก็เข้าช่วยข้างนั้น หนึ่งก็เลยเกิดตีกันเป็นหมู่ นกกะจาบตัวไหนฉลาด ไม่ชอบการทะเลาะวิวาทก็บินเลื่องลือไปที่อื่น ตั้งแต่บัดนั้นมานกฝูงนั้นจะทำอะไรก็ไม่ช่วยกันทำโดยพร้อมเพรียงเหมือนอย่างแต่ก่อน

อยู่มาไม่นาน นายพรานก็เอาต๋ายมาดักนกอีก ครั้นนกฝูงนั้นติดต๋ายเข้าต่างตัวต่างเกียวกันว่า "เราแข็งแรงบินไม่ไหว ใครแรงมากก็จงบินขึ้นไปเกิด" บางตัวก็ว่า "เราเอาหัวดันต๋ายจนคอแทบหักเสียแล้ว ท่านบินบ้างซิ" นกตัวนี้พูดอย่างนี้ นกตัวนั้นพูดอย่างนั้น ต่างเอารัดเอาเปรียบแก่งแย่งกัน จนนายพรานมารวบเอาต๋ายไว้ได้ จึงจับเอานกกะจาบฝูงนั้นได้ทั้งหมด นกกะจาบฝูงนั้นก็ต้องเป็นอาหารของนายพราน นี่แหละคือโทษของการแตกความสามัคคี

บทบาทสมมติ เรื่อง "นกกะจาบและนายพราน"

บทบาทของนกกะจาบฝูงหนึ่ง

สมมติให้พวกเราเป็นนกกะจาบฝูงหนึ่ง อาศัยอยู่ชายป่า พวกเราสัญญากันว่า เมื่อไปหากินที่ไหน ถ้าติดต๋ายของนายพรานก็ให้บินขึ้นพร้อม ๆ กัน พาเอาต๋ายไปค้างไว้บนยอดไม้ แล้วจึงบินลงมา พวกฉันทำเช่นนั้นจนรอดพ้นจากอันตรายมาหลายครั้ง อยู่มาวันหนึ่ง พวกฉันตัวหนึ่งบินไปเหยียบขาของนกกตัวหนึ่งเข้า ทำให้เกิดการทะเลาะกัน พวกฉันบางตัวก็เข้าข้างฝ่ายโน้น บางตัวก็เข้าข้างฝ่ายนี้ ทำให้แตกความสามัคคีกันไม่ช่วยเหลือนกัน วันหนึ่งนายพรานนำต๋ายมาดักพวกเราอีก แต่คราวนี้ไม่มีใครยอมบินขึ้นเลย ต่างเกี่ยงกันไปเกี่ยงกันมา ไม่ช่วยกันบินเหมือนก่อน นายพรานจึงจับพวกเราได้

บทบาทของนายพราน

สมมติให้ฉันเป็นนายพราน ฉันมักจะเอาต๋ายไปดักนกกะจาบที่ชายป่าเป็นประจำ แต่เมื่อเนกติดต๋ายแล้วมันก็จะบินขึ้นพร้อม ๆ กัน และเอาต๋ายของฉันไปคิ่วบนยอดไม้ ฉันจึงจับนกไม่ได้ อยู่มาวันหนึ่งฉันเอาต๋ายมาดักนกอีกแต่คราวนี้ นกไม่ได้ช่วยกันบินเพื่อนำต๋ายไปไว้บนยอดไม้อีก ทำให้ฉันสามารถจับนกไปเป็นอาหารได้

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากกิจกรรมเกี่ยวกับ
คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียน และทบทวนเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬา
3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้าน
ต่าง ๆ ได้แก่ การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย
การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความสามัคคี

อุปกรณ์

ไม่มี

ประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน.

โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1 วัน พฤหัสบดีที่ 5 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	การปฐมนิเทศ		1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "เปิดดวงใจ" เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษที่เป็นชิ้นส่วนของรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกับนักเรียนดังนี้ แผ่นกระดาษที่นักเรียนทุกคนได้รับเป็นชิ้นส่วนของหัวใจ แต่ยังเป็นหัวใจที่ไม่สมบูรณ์ ให้นักเรียนนำ

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				ชั้นส่วนที่ตนได้รับ ไปต่อกับ ชั้นส่วนของนักเรียนอีก 2 คน ที่เป็นส่วนหนึ่งของ หัวใจดวงเดียวกับตน เมื่อ พบแล้วให้เชื่อมชั้นส่วนหัวใจ เข้าด้วยกันด้วยกระดาษขาว 1.4 ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ลงในหัวใจ ของตนเอง แล้วให้ สัมภาษณ์ซักถามข้อมูล ส่วนตัวของกันและกัน เช่น จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว อุปนิสัย ความรู้ลักษณะท่า กิจกรรมนี้ เป็นต้น โดยใช้เวลา 10 นาที 1.5 ผู้วิจัยจับฉลากหมายเลขหัวใจ เมื่อตรงกับ หัวใจใครให้ออกมา รายงานผลการ สัมภาษณ์เพื่อน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				1.6 ให้นักเรียนแสดงความ คิดเห็นจากกิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1.6.1 ความรู้สึกที่มี ต่อกิจกรรม เปิดดวงใจ 1.6.2 ข้อคิดและ ประโยชน์ที่ได้ จากกิจกรรม เปิดดวงใจ 2. ผู้วิจัยแจกตารางการให้ ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยอธิบายความ หมาย และลักษณะ ของคุณธรรมความดี ที่น่าใจนักกีฬา 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการเข้า ร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อ พัฒนาคุณธรรมความดี ที่น่าใจนักกีฬา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจ และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม 3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย และลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬา และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา
2 วัน เสาร์ ที่ 7 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา	เอกสารเกม "ห้ามฝ่าฝืนกฎ"	เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้จัก ยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	ตั้งแต่ครั้ง 2 - 11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการให้ข้อสังเกต ดังนี้ 1. ผู้วิจัยแจกเอกสารซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนอ่าน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3 วันพุธ ที่ 11 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความสำคัญของ การยอมรับและ ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ของ สังคม	เอกสารบทบาท สมมติเรื่อง "อย่าลัดคิว"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับ กฎเกณฑ์และกติกา และปฏิบัติตามกฎ เกณฑ์ของสังคม	2. ให้นักเรียนสรุปถึงสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากการอ่าน เอกสาร และผู้วิจัยสรุป เพิ่มเติม <u>ประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ในการอ่านเอกสารของ นักเรียน 2. สังเกตการซักถามและ การสรุปของนักเรียน
4 วัน ศุกร์ ที่ 13 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความเป็นผู้รู้จัก แพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	เอกสารเกม "มาแข่งกันวิ่ง 4 ขา"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความเป็นผู้รู้จัก แพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	2. สังเกตการซักถามและ การสรุปของนักเรียน

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5 วันอาทิตย์ ที่ 15 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้าน การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ในการ แข่งขัน	เอกสารเกม "ผู้แพ้ ผู้ชนะ"	เพื่อให้นักเรียน ยอมรับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา ด้าน การรู้จักแพ้ รู้ชนะ รู้ภัย	
6 พหุศาสตร์ ที่ 19 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้าน การให้อภัยต่อกัน	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง "ไม่เป็นไร"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการให้อภัยต่อกัน	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7 วันอาทิตย์ ที่ 22 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง "จะช่วยบริจาค คีโหม"	เพื่อให้นักเรียน รู้จักคุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้านการให้การเสียสละ เสียสละเพื่อส่วนรวม	
8 วันพฤหัสบดี ที่ 26 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	เอกสารกรณี ตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการ เสียสละเพื่อส่วนรวม	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9 วัน เสาร์ ที่ 28 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้าน การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	เอกสารบทบาท สมมติ เรื่อง "มาช่วยกันพัฒนา โรงเรียนของ เรา"	เพื่อให้ นักเรียน เกิดความรู้สึกใน คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬา ด้านการเสีย สละเพื่อส่วนรวม	
10 วัน จันทร์ ที่ 30 พ.ย. 2535 เวลา 50 นาที	คุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสามัคคี	เอกสาร เกม "ช่วยกันสร้าง บ้าน"	เพื่อให้ นักเรียน เกิดคุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ด้าน ความสามัคคีในการ ทำกิจกรรมร่วมกัน	

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
11 วัน ศุกร์ ที่ 4 ธ.ค. 2535 เวลา 50 นาที	ความสำคัญของ คุณธรรมความมี น้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี	เอกสารบทบาท สมมติ เรื่อง "นกกระจาบ และนายพราน"	เพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความ สำคัญของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสามัคคี	
12 วัน จันทร์ ที่ 7 ธ.ค. 2535 เวลา 50 นาที	ปัจฉิมนิเทศ		เพื่อให้นักเรียน ได้ร่วมกันอภิปราย และสรุปการเรียนรู้ ที่ได้จากการอ่าน เอกสารเกี่ยวกับ คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬา	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็น วงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและ ทบทวนเกี่ยวกับความหมาย และลักษณะของคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่	หัวข้อ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การยอม รับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย การเสียสละเพื่อ ส่วนรวม และความสามัคคี 4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาและกล่าวปิดการทดลอง

โปรแกรมการให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
3. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "เปิดดวงใจ" เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ให้นักเรียนทุกคนเข้าแถวเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
- 1.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษที่เป็นชิ้นส่วนของรูปหัวใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกับนักเรียนดังนี้

แผ่นกระดาษที่นักเรียนทุกคนได้รับเป็นชิ้นส่วนของหัวใจ แต่ยังเป็นหัวใจที่ไม่สมบูรณ์ ให้นักเรียนนำชิ้นส่วนที่ตนได้รับ ไปต่อกับชิ้นส่วนของนักเรียนอีก 2 คน ที่เป็นส่วนหนึ่งของหัวใจดวงเดียวกับตน เมื่อพบแล้วให้เชื่อมชิ้นส่วนหัวใจเข้าด้วยกันด้วยกระดาษกาว

- 1.4 ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ลงในหัวใจของตน แล้วให้สัมภาษณ์ซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว อุปนิสัย ความรู้ลักษณะท่าทีกิจกรรมนี้เป็นต้น โดยใช้เวลา 10 นาที

1.5 ผู้วิจัยจับฉลากหมายเลขหัวใจ เมื่อตรงกับหัวใจใครให้ออกมารายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อน

1.6 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1.6.1 ความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมเปิดดวงใจ

1.6.2 ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมเปิดดวงใจ

2. ผู้วิจัยแจกตารางการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อ

พัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจ และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมาย และลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

อุปกรณ์

1. กระดาษชิ้นส่วนรูปหัวใจ
2. กระดาษขาว
3. ตารางการให้ข้อเสนอแนะ

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 2

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้จัก ยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกติกาในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เกม "ห้ามฝ่าฝืนกฎ" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเคารพกฎเกณฑ์และกติกาในการแข่งขัน ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่นักเรียนอ่านและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา
3. ให้นักเรียนสรุปถึงการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกา

อุปกรณ์

เอกสาร เกม "ห้ามฝ่าฝืนกฎ"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านความสำคัญของการยอมรับและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกาและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "อย่าลืมหัก" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าคิวเพื่อการซื้ออาหาร ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการยอมรับและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติเรื่อง "อย่าลืมหัก"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถาม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้าน
ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เกม "มาแข่งกันวิ่ง 4 ขา" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย
ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความรู้สึกในความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และ
ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ
รู้จักอภัย

อุปกรณ์

เอกสาร เกม "มาแข่งกันวิ่ง 4 ขา"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถาม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยในการแข่งขัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนยอมรับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เกม "ผู้แพ้ ผู้ชนะ" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเกมการแข่งขันเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปผลการแข่งขัน ซึ่งทำให้นักเรียนรู้จักการแพ้ การชนะ การให้อภัยต่อกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

อุปกรณ์

เอกสาร เกม "ผู้แพ้ ผู้ชนะ"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

ความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อการให้อภัยต่อกัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อการให้อภัยต่อกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ไม่เป็นไร" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรู้จักให้อภัยกัน ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนอ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของคุณธรรมด้านการให้อภัยต่อกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่อการให้อภัยต่อกัน

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "ไม่เป็นไร"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 7

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการให้และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร กรณีตัวอย่าง เรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริจาคสิ่งของต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนเลือกว่าจะทำอย่างไรเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น เพราะเหตุใด ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปผลของการให้ การรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการให้และการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

กรณีตัวอย่างเรื่อง "จะช่วยบริจาคดีไหม"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 8

ความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินงาน

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร กรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการช่วยบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนอ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการเสียสละเพื่อส่วนรวม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

เอกสาร กรณีตัวอย่างเรื่อง "ไทยช่วยไทย"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละ
เพื่อส่วนรวม

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร บทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความต้องการที่จะพัฒนาโรงเรียนให้สะอาด ระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความรู้สึกของนักเรียนในขณะที่ได้กระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อุปกรณ์

เอกสาร บทบาทสมมติเรื่อง "มาช่วยกันพัฒนาโรงเรียนของเรา"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 10

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนเกิดคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคีในการปฏิบัติกิจกรรม
ร่วมกัน

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร เกม "ช่วยกันสร้างบ้าน" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติ
กิจกรรมให้สำเร็จต้องอาศัยความสามัคคี ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนอ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปผลของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคีและผู้วิจัยสรุป
เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี

อุปกรณ์

เอกสาร เกม "ช่วยกันสร้างบ้าน"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 11

ความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง "นกกระจาบและนายพราน" ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การมีความสามัคคีกันก็จะทำให้รอดพ้นจากอันตราย แต่เมื่อมีการแตกความสามัคคีก็ก็จะมาถึงตัว ให้นักเรียนอ่าน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน
3. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของความสามัคคีจากความรู้สึกลองตน และ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี

อุปกรณ์

เอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง "นกกระจาบและนายพราน"

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการอ่านเอกสารของนักเรียน
2. สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการอ่านเอกสารเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและทบทวนเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความสามัคคี
4. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาและกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์

ไม่มี

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ภาคผนวก ค

ตาราง 7 คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

ตาราง 8 คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มควบคุม
ก่อนและหลังการให้ข้อเสนอแนะ

ตาราง 7 (ต่อ)

กลุ่ม คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง					คะแนนหลังการทดลอง				
	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาชั้นที่*				รวม	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาชั้นที่*				รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
	1	2	3	4	(93)	1	2	3	4	(93)
<u>กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจ</u>										
<u>นักกีฬานานกลาง</u>										
1	19	21	19	20	79	21	23	23	23	90
2	19	21	22	23	85	20	23	23	24	90
3	18	19	21	21	79	20	24	24	24	92
4	19	21	21	23	84	21	23	24	24	92
5	19	23	21	22	85	21	23	23	24	91
<u>กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจ</u>										
<u>นักกีฬาต่ำ</u>										
1	13	15	21	16	65	20	19	22	21	82
2	20	21	16	13	70	21	24	24	24	93
3	19	17	17	16	69	20	23	20	23	86
4	17	17	19	17	70	20	22	23	21	86
5	19	20	20	15	74	20	24	24	24	92

ตาราง 8 คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและ
หลังการให้ข้อเสนอแนะ

กลุ่ม	คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง					คะแนนหลังการทดลอง				
		คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านที่*				รวม (93)	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านที่*				รวม (93)
		1	2	3	4		1	2	3	4	
		1	2	3	4	(93)	1	2	3	4	(93)
<u>กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจ</u>											
<u>นักกีฬาสูง</u>											
	1	20	23	23	23	88	21	24	24	23	92
	2	19	23	22	22	86	21	23	23	23	90
	3	21	23	23	24	91	21	23	23	24	91
	4	20	24	24	23	91	20	24	24	24	92
	5	21	22	24	23	90	21	24	23	23	91
<u>กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจ</u>											
<u>นักกีฬาปานกลาง</u>											
	1	19	21	23	19	82	20	21	24	21	86
	2	20	22	19	23	84	20	23	22	24	89
	3	21	20	22	21	84	21	21	24	24	90
	4	20	23	21	20	84	21	24	24	23	92
	5	18	21	22	22	83	20	23	22	24	89

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่ม คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง					คะแนนหลังการทดลอง				
	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านที่*				รวม	คุณธรรมความมีน้ำใจ นักกีฬาด้านที่*				รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
					(93)					(93)
<u>กลุ่มคุณธรรมความมีน้ำใจ</u>										
<u>นักกีฬาคำ</u>										
1	21	20	20	12	73	21	22	22	20	85
2	17	15	14	16	62	19	20	19	21	79
3	18	15	18	15	66	19	23	22	17	81
4	19	17	21	14	71	21	20	22	20	83
5	16	20	22	17	75	20	20	23	20	83

*คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา

ด้านที่ 1 ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา

ด้านที่ 2 ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย

ด้านที่ 3 ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

ด้านที่ 4 ด้านความสามัคคี

ภาคผนวก ง

ตารางวิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬาโดยส่วนรวม และแต่ละด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 ระดับ
คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยใช้ F-test (ANOVA) และตารางเปรียบเทียบเป็น
รายคู่ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการของ Tukey

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม
และแต่ละด้าน ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬา 3 ระดับ

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา					
คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	กลุ่มทดลอง	df	SS	MS	F
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.600	.800	4.800*
	ภายในกลุ่ม	12	2.000	.1667	
	รวม	14	3.600		
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย	ระหว่างกลุ่ม	2	4.933	2.467	1.574
	ภายในกลุ่ม	12	18.800	1.567	
	รวม	14	23.733		
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.733	1.867	1.6970
	ภายในกลุ่ม	12	13.200	1.100	
	รวม	14	16.930		
ด้านความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	2	5.733	2.867	3.440
	ภายในกลุ่ม	12	10.000	.833	
	รวม	14	15.733		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	59.733	29.867	3.982*
	ภายในกลุ่ม	12	90.000	7.500	
	รวม	14	149.733		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมความมีน้ำใจ
 นักกีฬาโดยรวม และด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ทั้ง 3 ระดับแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละ
 เพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านที่
 แตกต่างกันผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Tukey ผลปรากฏดังตาราง 10, 11

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	20.200	20.600	21.000
ต่ำ	20.200	-		
ปานกลาง	20.600	0.400	-	
สูง	21.000	0.800*	0.400	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกาสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม ภายหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	87.800	91.000	92.600
ต่ำ	87.800	-		
ปานกลาง	91.000	3.200	-	
สูง	92.600	4.800*	1.600	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม
และแต่ละด้าน ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬา 3 ระดับ

คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา					
น้ำใจนักกีฬา	กลุ่มควบคุม	df	SS	MS	F
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.600	.800	1.600
	ภายในกลุ่ม	12	6.000	.500	
	รวม	14	7.600		
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	ระหว่างกลุ่ม	2	17.200	8.600	6.000*
	ภายในกลุ่ม	12	17.200	1.433	
	รวม	14	34.400		
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	12.133	6.067	5.353*
	ภายในกลุ่ม	12	13.600	1.133	
	รวม	14	25.733		
ด้านความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	2	40.133	20.067	12.286*
	ภายในกลุ่ม	12	19.600	1.633	
	รวม	14	59.733		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	214.553	107.267	25.337*
	ภายในกลุ่ม	12	50.800	4.233	
	รวม	14	265.333		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม
 คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละ
 เพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น
 ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านที่แตกต่าง
 กันผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Tukey ผลปรากฏดังตาราง 13, 14,
 15, 16

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้
 รู้จักชนะ รู้จักอภัย ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรม
 ความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	21.000	22.000	23.600
ต่ำ	21.000	-		
ปานกลาง	22.000	1.000	-	
สูง	23.600	2.600*	1.600	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรม
 ความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย
 สูงกว่านักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละ

เพื่อส่วนรวม ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	21.600	23.400	23.600
ต่ำ	21.600	-		
ปานกลาง	23.400	1.800*	-	
สูง	23.600	2.000*	0.200	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาสูง และระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬามีคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมสูงกว่า นักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
ระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี ภายหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	19.600	22.600	23.400
ต่ำ	19.600	-		
ปานกลาง	22.600	3.00*	-	
สูง	23.400	3.800*	0.800	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาสูง และระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬานานกลาง มีคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี สูงกว่านักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาระดับอื่น ๆ
แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม ภายหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	82.200	88.600	91.200
ต่ำ	82.200	-		
ปานกลาง	88.600	6.400*	-	
สูง	91.200	9.000*	2.600	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาน้อย และระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม สูงกว่านักเรียนที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาน้อย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในระดับอื่น ๆ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม
และแต่ละด้าน ภายหลังจากทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม จำแนกตาม
คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

คุณธรรมความมี					
น้ำใจนักกีฬา	กลุ่มตัวอย่าง	df	SS	MS	F
ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์ และกติกา	ระหว่างกลุ่ม	5	3.500	.700	2.100
	ภายในกลุ่ม	24	8.000	.333	
	รวม	29	11.500		
ด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย	ระหว่างกลุ่ม	5	26.667	5.333	3.636*
	ภายในกลุ่ม	24	35.200	1.467	
	รวม	29	61.867		
ด้านการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	15.600	3.120	2.637*
	ภายในกลุ่ม	24	28.400	1.183	
	รวม	29	44.000		
ด้านความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	5	66.167	13.233	11.676*
	ภายในกลุ่ม	24	27.200	1.133	
	รวม	29	93.367		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	5	21.725	4.345	12.602*
	ภายในกลุ่ม	24	8.275	.3448	
	รวม	29	30.000		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 3 ระดับ มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยรวม คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้าน ความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับด้านที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Tukey ผลปรากฏดังตาราง 18, 19, 20, 21

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้
 รู้จักชนะ รู้จักอภัย -ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม
 คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา	ต่ำ (ควบคุม)		ปานกลาง (ทดลอง)		สูง (ควบคุม)		สูง (ทดลอง)	
	$\bar{X}$							
	21.000	22.400	22.400	23.200	23.600	23.800		
ต่ำ(ควบคุม)	21.000	-						
ต่ำ(ทดลอง)	22.400	1.400	-					
ปานกลาง(ควบคุม)	22.400	1.400	0.000	-				
ปานกลาง(ทดลอง)	23.200	2.200	0.800	0.800	-			
สูง(ควบคุม)	23.600	2.600*	1.200	1.200	0.400	-		
สูง(ทดลอง)	23.800	2.800*	1.400	1.400	0.600	0.200	-	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มี
 ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รักแพ้
 รู้จักชนะ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่าง
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม
 ภายหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจ
 นักกีฬา 3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	ต่ำ (ควบคุม)	ต่ำ (ทดลอง)	ปานกลาง (ควบคุม)	ปานกลาง (ทดลอง)	สูง (ควบคุม)	สูง (ทดลอง)
		21.600	22.600	23.200	23.400	23.400	23.800
ต่ำ(ควบคุม)	21.600	-					
ต่ำ(ทดลอง)	22.600	1.000	-				
ปานกลาง(ควบคุม)	23.200	1.600	0.600	-			
ปานกลาง(ทดลอง)	23.400	1.800	0.800	0.200	-		
สูง(ควบคุม)	23.400	1.800	0.800	0.200	0.000	-	
สูง(ทดลอง)	23.800	2.200*	0.200	0.600	0.400	0.400	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านเสียสละเพื่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี ภายหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา	ต่ำ ต่ำ ปานกลาง สูง ปานกลาง สูง (ควบคุม) (ทดลอง) (ควบคุม) (ควบคุม) (ทดลอง) (ทดลอง)						
	$\bar{X}$	19.600	22.600	23.200	23.400	23.800	24.000
ต่ำ(ควบคุม)	19.600	-					
ต่ำ(ทดลอง)	22.600	3.000*	-				
ปานกลาง(ควบคุม)	23.200	3.600*	0.600	-			
สูง(ควบคุม)	23.400	3.800*	0.800	0.200	-		
ปานกลาง(ทดลอง)	23.800	4.200*	1.200	0.600	0.400	-	
สูง(ทดลอง)	24.000	4.400*	1.400	0.800	0.600	0.200	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่มี
ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ ระดับคุณธรรมมีน้ำใจนักกีฬานานกลาง ระดับคุณธรรม
ความมีน้ำใจนักกีฬาสูง และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬานานกลาง
ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความสามัคคี สูงกว่า
นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในระดับอื่น ๆ แตกต่างกัน
อย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย คุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวม ภายหลัง
การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา
3 ระดับ

ระดับคุณธรรมความ มีน้ำใจนักกีฬา	$\bar{X}$	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง
		(ควบคุม)	(ทดลอง)	(ควบคุม)	(ทดลอง)	(ควบคุม)	(ทดลอง)
		20.550	21.950	22.300	22.750	22.800	23.150
ต่ำ(ควบคุม)	20.550	-					
ต่ำ(ทดลอง)	21.950	1.400*	-				
ปานกลาง(ควบคุม)	22.300	1.750*	0.350	-			
ปานกลาง(ทดลอง)	22.750	2.200*	0.800	0.450	-		
สูง(ควบคุม)	22.800	2.250*	1.850	0.500	0.05	-	
สูง(ทดลอง)	23.150	2.600*	1.200*	0.85	0.04	0.35	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ ระดับคุณธรรมมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาปานกลาง ระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ และนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาสูง มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมสูงกว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาในระดับอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพรรษา แดงภักดิ์

เกิดวันที่ 13 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2509

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 10/1 หมู่ 4 ตำบลไสธร

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

24000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านรุน ตำบลบกไค

อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

32210

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526 ม.ศ. 5 จากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2530 กศ.บ. (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2535 กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ
ของ
พรรษา แดงภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2536

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากร และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา และกลุ่มควบคุมได้รับข้อสนเทศเกี่ยวกับคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา เครื่องมือที่ใช้วัดคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา คือแบบสอบถามคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบที (t-test)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น หลังจากได้รับข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาโดยส่วนรวมคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นผู้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬา ด้านการยอมรับกฎเกณฑ์และกติกา และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

THE EFFECT OF GROUP ACTIVITIES ON SPORTSMANSHIP OF PRATHOM SUKSA V
STUDENTS OF WATSOTORNVARARAMVORAVIHAN
IN CHANGWAT CHACHOENGSAU

AN ABSTRACT
BY
HANSA DANGPAKDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
February 1993

The purpose of this experimental research was to study the effect of group activities on sportsmanship of Prathom Suksa V students of Watsotornvararamvoravihan school in Changwat Chachoengsao in the academic year 1992. The subjects of 30 students were selected by multistage sampling from the population. Then the subjects were randomly divided into an experimental group and a control group, each group consisted of 15 students. The experimental group was treated with group activities on sportsmanship while the control group was given sportsmanship information. The sportsmanship questionnaire was used in collecting the data. T - test was used to analyze the data and to test them for statistically significance.

The results were as follows :

1. The total sportsmanship scores and each dimension of sportsmanship mean scores of the students were significantly increased after being exposed to the group activities at .01 level.
2. The total sportsmanship scores and each dimension of sportsmanship mean scores of the students were significantly increased after being given the information on sportsmanship at .01 level.
3. The total sportsmanship scores, the sportsmindedness dimension and the cohesion of the group dimension mean scores of the students exposed to group activities were significantly higher than those who were given the sportsmanship information at .05 level. No significant differences were found for the mean scores on the group conformity dimension and the sacrifices for the group dimension between those two groups of students.